

102. møde

Onsdag den 16. juni 1999 kl. 10.10

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Helle Degn (S) og Anne-Marie Meldgaard (S).

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

3) Eventuelt: Første behandling af beslutningsforslag nr. B 148:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en international styrke i Kosovo. Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen) (Fremsat 16/6 99).

Samtykke til behandling

Formanden:

Den sag, der er opført under punkt 3 på dagsordenen, kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Helle Degn (S) og Anne-Marie Meldgaard (S).

Formanden:

Fru Helle Degn har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 41, stk 3, litra c.

Fru Anne-Marie Meldgaard har søgt om orlov på grund af sygdom.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles de pågældende orlov som ansøgt fra og med den 16. juni 1999,

og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Formanden:

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at følgende godkendes som midlertidige medlemmer fra og med den 16. juni 1999:

1. stedfortræder for Socialdemokratiet i Københavns Amtskreds, projektleder Henrik Sass Larsen, i anledning af fru Helle Degns orlov.

1. stedfortræder for Socialdemokratiet i Århus Amtskreds, afdelingsleder Jytte Madsen, i anledning af fru Anne-Marie Meldgaards orlov.

Indstillingen sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 99 stemmer.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 148:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en international styrke i Kosovo.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen) (Fremsat 16/6 99).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ingrid Rasmussen (S):

Socialdemokratiet har fra starten bakket op om NATO's aktioner i Jugoslavien, og det vil vi

også gøre med vedtagelsen af dette beslutningsforslag.

Efter 79 døgn med bombninger fra NATO lykkedes det, alle havde set frem til: Der kunne laves en fredsaftale med styret i Beograd.

Socialdemokratiet ser fredsaftalen som en stor sejr for humanismen og demokratiet. Nu er volden mod uskyldige mennesker standset, og den serbiske tilbagetrækning er begyndt.

Grundlaget for en permanent fred på Balkan er den stabilitetspagt, som er forhandlet mellem EU-landene, G 8 og landene i Sydøsteuropa. Pagten giver mulighed for en økonomisk og politisk udvikling gennem et stærkt samarbejde mellem landene på Balkan, og EU har forpligtet sig med massiv økonomisk og teknisk bistand. Dette er blot begyndelsen på en stor opgave.

Danmarks bidrag til den internationale styrke er rigtig og nødvendig. Vi følger den aktive linje, som Danmark har og har haft i forbindelse med internationale konflikter. Det er en stor og svær opgave at skulle sikre tilbagekomsten af de fordrevne albanere og samtidig garantere sikkerheden for serberne i Kosova. Det bliver en operation, hvor vore soldater får brug for al deres træning og dygtighed, men jeg har fuld tillid til, at vore soldater vil løse deres opgave perfekt.

Med Kosovainsatsen har Europa og NATO-landene gjort det klart, at vi ikke accepterer krænkelse af store befolkningsgruppers menneskerettigheder. Vi accepterer ikke etnisk udrensning, og vi accepterer ikke fordrivelse af folk fra deres eget land. Derfor er det så vigtigt, at fredsaftalen bygger på verdenssamfundets opbakning i form af en FN-resolution. Uden et stærkt sammenhold i Europa og mellem NATO-landene havde det ikke været muligt at nå frem til en fredsplan. NATO-alliancen har vist sin styrke i en situation, hvor grundlæggende menneskelige værdier var på spil. Uden befolkningernes opbakning havde det ikke været muligt at nå hertil.

Den danske befolkning har vist sin solidaritet med mennesker i nød. Det har den gjort i kraft af en vedholdende opbakning til NATO-operationen, også da det så vanskeligt ud, gennem nødhjælp, især gennem en omfattende humanitær bistand til flygtningene i Makedonien og Albanien, og ved modtagelsen af kosovoalbaniske flygtninge her i landet.

Der bliver brug for dette engagement ved opbygningen af stærke civilsamfund på Balkan. Med EU som omdrejningspunkt skal vi styrke,

hvad man kunne kalde den civile sikkerhedspolitik i landene i Øst- og Centraleuropa. Målet er at give mulighed for, at forskellige befolkningsgrupper bliver hørt og kan eksistere side om side. Danmark skal og vil deltage aktivt i genopbygningsarbejdet. Nu skal freden vindes, og med Danmarks aktive rolle i Kosova understreger vi, at vi har viljen og evnen til at gøre det nødvendige både humanitært og sikkerhedsmæssigt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Af beslutningsforslagets bemærkninger fremgår det, at styrken også vil skulle sikre en demilitarisering af Kosovos Befrielseshær, UCK, og andre væbnede kosovoalbanske grupperinger.

Jeg vil godt spørge fru Ingrid Rasmussen, hvad man forestiller sig at danske styrker skal gøre i forbindelse med afvæbningen af de kosovoalbanske styrker, og om den danske regering mener, det er tanken, at danske styrker f.eks. skal gå op i bjergene og foretage en krigsførelse. Hvad er det, mandatet, som Socialdemokratiet vil give regeringen her, indebærer? Indebærer det et mandat for danske styrker til at blive trukket ind i en langvarig konflikt med en bevægelse, som måske ikke i længden vil se NATO's styrker som ganske venligtindede?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Socialdemokratiets ordfører kaldte dagen i dag for en stor sejr for humaniteten. Det er jo næsten som præsten, der til begravelsen siger: »Gid der må komme flere dage som denne.«

Jeg synes, det havde været passende, om den socialdemokratiske ordfører om ikke andet så havde beklaget alle ofrene for NATO's fejlbombardementer i det mindste. Der er selvfølgelig også en masse serbiske civile, der er blevet dræbt, men der er også kosovoalbanere, som er blevet dræbt af NATO's fejlbombere. Det synes jeg havde været passende, men der er jo selvfølgelig forskel i temperament.

Men jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører, om det er korrekt forstået, at det er med Socialdemokratiets fulde velsignelse, denne her fredsaftale forhindrer, at Kosovos befolkning kan gennemføre en folkeafstemning om deres status i forhold til resten af Jugoslavien og republikken FRY.

Er det sådan et udtryk for en særlig socialdemokratisk demokratiopfattelse, at den befolk-

ning, der bor i Kosova, ikke skal have ret til f.eks. at gennemføre en folkeafstemning om deres status som den, man havde i Sønderjylland efter Første Verdenskrig?

(Kort bemærkning).

Ingrid Rasmussen (S):

Til såvel hr. Keld Albrechtsen som til hr. Søren Søndergaard vil jeg gerne sige: Man kan have mange forskellige holdninger til den problematik, som vi nu står i her. Alt andet lige mener jeg og Socialdemokratiet med mig, at det er en sejr, at vi nu er nået så langt som til at ville kunne sætte en styrke ind, der kan gøre, at albanerne kan vende tilbage til deres land – i al skyldig respekt for de serbere, der også skal leve i samme land.

Med hensyn til folkeafstemning, som der bliver spurgt om, så er det nok ikke lige det tidspunkt her, man kan se for sig, at der skal være en folkeafstemning. Der er ingen identitetskort, der er ikke nogen opdatering af, hvem der egentlig er i landet. Der er 500.000 internt fordrevne rundt omkring i bjergene osv., hvordan skulle de komme ned?

Det, der ligger tilbage, er, at nu tager vi hele den diskussion her og den indsættelse af KFOR-styrken i den rækkefølge, det må komme i. Jeg tror nok, at man i det kosovoalbanske område er meget glad for, at vi er nået så langt, som vi er nu.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu bliver jeg forvirret. Den socialdemokratiske ordfører, fru Ingrid Rasmussen, snakker om, at tiden aktuelt ikke er inde til en folkeafstemning, og det er noget med nogle identitetskort osv.

Betyder det, at Socialdemokratiet fortolker aftalen på den måde, at det er muligt inden for den aftale på et senere tidspunkt at gennemføre en folkeafstemning om Kosovos fremtid? Fortolker Socialdemokratiet det på den måde, så synes jeg, det ville være interessant for alle at få det opklaret. Vi fortolker det ikke på den måde, men vi kan jo lave en fejlfortolkning, så det vil jeg godt høre om.

Og så vil jeg også godt høre, om den socialdemokratiske ordfører sådan set mener, at der er noget i den FN-resolution, der er vedtaget, der på nogen måde er i modstrid med det, som Rusland har gjort ved at rykke ind med styrker.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Vi har i Enhedslisten nøje drøftet, om vi kunne komme i en situation, hvor det ville være forsvarligt at støtte det forslag, som regeringen har fremsat. Og derfor har vi også lyttet meget omhyggeligt til svaret på de to spørgsmål, som vi nu har stillet.

Det er jo sådan, at den kosovoalbanske befolkning ikke er blevet hørt om den løsning, den aftale, som nu ligger. Og derfor er det meget afgørende for os at få at vide: Har man tænkt sig at bruge danske soldater til at gå ind og afvæbne en styrke, som mange i den albanske befolkning jo vil betragte som Kosovos legitime væbnede styrke? Og hvad kan det føre danske soldater ud i? Det synes jeg at man skylder os et klart svar på.

(Kort bemærkning).

Ingrid Rasmussen (S):

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg blot sige, at der jo implicit ligger, at der er tale om udstrakt selvstyre for Kosovo, og det er naturligvis det, der ligger bag. UCK står også bag ved den aftale.

Til hr. Keld Albrechtsen, der spørger, om danske soldater skal afvæbne UCK-styrker: Dét vil det naturligvis være sådan, at vil der være trusler fra UCK mod danske soldater og mod NATO-styrken i øvrigt, vil man kunne gå ind i selvforsvar. Afvæbning af soldaterne vil ske over for UCK-soldater, som det vil over for serberne.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, vi får jo hele tiden nye oplysninger. Nu får vi altså oplysning om, at UCK har accepteret afvæbning af UCK-soldater. Det er jo interessant; det får vi jo at se i den kommende tid, om det er rigtigt.

Men stadig væk til fru Ingrid Rasmussen om demokratiopfattelsen: Ja, vestmagterne har dikteret nu efter at have lukket øjnene for undertrykkelsen i Kosova i årevis, at der skal være udstrakt selvstyre. Men det er jo ikke demokrati. Demokrati er, at en befolkning selv bestemmer. Befolkningen i Kosova skal have mulighed for selv at bestemme og gøre, som f.eks. Adem Demashi foreslår: en konføderation med Serbien, eller som nogle af UCK'erne foreslår: løsrivelse.

Det er noget, befolkningen i Kosova skal afgøre, og det fordrer, at de har mulighed for at gennemføre en afstemning. Og det er det, spørgsmålet går på, og det nytter jo så ikke noget, at fru Ingrid Rasmussen begynder at snakke om udstrakt selvstyre, som er en bestemt form, som vestmagterne har dikteret, og derfor igen: Indebærer denne her aftale, at befolkningen i Kosova får det elementære demokrati, der består i, at de kan afgøre deres egen fremtid?

Formanden:

Hr. Keld Albrechtsen, sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge fru Ingrid Rasmussen, om Socialdemokratiets læsning af bemærkningerne til det her beslutningsforslag fortolker ordene »en demilitarisering af UCK's styrker« sådan, at NATO-styrkerne og altså også de danske soldater kun vil gribe til våbenmagt i selvforsvar. Jeg vil indrømme, at sådan kan bemærkningerne ikke læses på almindeligt dansk. Der går de ud på en afvæbning, om nødvendigt med magt. Men jeg vil da kun være glad, hvis Socialdemokratiet kan afgive en sådan garanti, som fru Ingrid Rasmussen kom med her for et øjeblik siden, om, at man kun vil gribe til våbenmagt, hvis man bliver angrebet, kun vil gøre det i selvforsvar.

Og jeg vil gerne bede udenrigsministeren bekræfte, at det er konsekvensen af en vedtagelse af det her forslag.

(Kort bemærkning).

Ingrid Rasmussen (S):

Som hr. Søren Søndergaard ved, så er Kosova på nuværende tidspunkt og vil sandsynligvis være det, uden at jeg skal kunne sætte nogen som helst tidshorisont på, en del af FRY, og jeg tror nok, at lige nu drejer det sig om at få en stabilitet og en fred i området, som er altafgørende for de mennesker, der gerne vil vende tilbage til deres land.

Med hensyn til afvæbning med magt vil det være for UCK, som det vil være for serberne. Ingen diskussion om det.

Erik Jacobsen (V):

Ved starten af den militære aktion på Balkan har vi fra Venstre påpeget, at det på et tidspunkt kan blive nødvendigt at indsætte landtropper, også af hensyn til den humanitære si-

tuation og for at medvirke til, at de titusinder af flygtninge kan vende tilbage til deres hjemland under betryggende forhold. Derfor er vi i Venstre ikke overrasket over at se dette beslutningsforslag, som vi har til behandling her i dag.

Vi er tilfredse med, at støtten stilles til rådighed ifølge FN's sikkerhedsresolution 1244 af den 10. juni 1999 samt i henhold til NATO-rådets beslutninger og den fredsplan, som Forbundsrepublikken Jugoslavien accepterede den 3. juni 1999.

Samtlige NATO's 19 lande har tilkendegivet at ville bidrage med tropper, og en del NATO-partner-lande har også givet tilsagn om at ville deltage, herunder også Rusland. Det bekræfter, at der er en stor opbakning til denne aktion for at medvirke til at skabe stabilitet og sikkerhed i det område, som har været plaget af uroligheder i mange år, hvor uskyldige mennesker har lidt til det yderste af, hvad verdenssamfundet kan acceptere.

Finansieringen af styrken kan vi acceptere, og vi er enige med regeringen i, at der skal foretages de fornødne investeringer i materiel, og at personalet skal være veludrustet til at kunne operere på dette meget vanskelige terræn for at kunne opfylde den opgave, som vi herfra stiller.

Under det kommende udvalgsarbejde har vi fra Venstre nogle spørgsmål, som vi ønsker nærmere afklaret, herunder hvorledes forsyningen til styrken skal foregå, om der er tilstrækkeligt med feltlazaretter til rådighed, hvem der skal betjene disse lazaretter, samt spørgsmålet om rekruttering til afløsning af styrken, om der er tilstrækkelig med kapacitet til at afløse, idet vi må forvente, at denne aktion bliver af længere varighed. Dette er nogle af de spørgsmål, som vi ønsker afklaret.

Derudover må der ikke ske en reduktion af de nuværende styrker i Bosnien, som derved kunne svækkes, men generelt er Venstre positiv over for dette beslutningsforslag, og vi forventer en hurtig udvalgsbehandling, så forslaget kan blive vedtaget og dermed åbne mulighed for, at denne aktion kan sættes i værk, så vi kan få disse uskyldige menneskers lidelser stoppet og vi igen kan se stabilitet og udvikling også i denne del af Europa.

Hans Engell (KF):

Den 24. marts indledte NATO de luftmilitære angreb mod det serbiske Milosevicregimes militære styrker, og efter 78 dages luftangreb,

hvorunder også danske F-16 fly fløj 200 missioner med 3.000 timer på vingerne i en glimrende indsats, lykkedes det at fremtvinge den politiske og diplomatiske løsning, der hele tiden har været målet.

Det er værd at understrege, at de mål, som en enig NATO-alliance satte sig, er blevet fastholdt. NATO-landenes fælles indsats sikrede den stærke militære udgangsposition, hvorpå den fredelige genopbygning af Kosovo nu kan indledes.

Hertil skal Danmark naturligvis yde sit bidrag og sin indsats, og vi kan derfor støtte regeringens forslag, ligesom vi giver opbakning til den øvrige humanitære og økonomiske indsats, der er nødvendig for at sikre en harmonisk og stabil udvikling i denne region, hvis sikkerhedspolitiske situation også er i klar dansk interesse.

Efter krigen melder det spørgsmål sig naturligvis, om bombningerne var nødvendige. Kunne problemerne ikke være løst ved forhandlingsbordet? Hertil er svaret nej. Forhandlingsmuligheden var i mere end et år til stede, men det lykkedes ikke at få Milosevic til at forpligte sig til en aftale. Havde NATO tøvet, ville de endeløse tovtækkerier ved forhandlingsbordet fra serbisk side været udnyttet til at fuldføre de etniske udrensninger, som Milosevic så grundigt havde forberedt.

Resultatet var blevet en moralsk, militær og politisk katastrofe for hele regionen, for hele Europa. Havde vi accepteret denne politik, ville vi i Europas midte have haft en befolkning på en million mennesker hjemløse, fordrevne, bosat i Europas fattigste lande. Vi havde oplevet risiko for spredning af konflikten med den potentielle risiko, der også lå for en stormagtskonflikt.

Gennem de mange uger er det lykkedes at holde NATO-alliancen sammen trods serbiske forsøg på at splitte sammenholdet. Det siger utrolig meget om NATO's styrke, at dette er lykkedes.

I halvtredsåret for alliancens oprettelse er det blevet understreget, at alliancens nye strategiske koncept ikke er en venlig skåltale, men udtryk for, at alliancen tager sine nye, veldefinerede opgaver alvorligt.

Beslutningen om luftangrebene har heller ikke ødelagt forholdet til Rusland. Der har været uenighed og er det fortsat, men NATO og de russiske forhandlere har i fællesskab kunnet

udvikle en diplomatisk strategi, som har afsluttet krigen.

Kosovo er også blevet et vendepunkt for et europæisk samarbejde. Den fredsstøttende styrke, som nu overtager opgaverne i Kosovo, vil i betydelig grad blive opbygget af europæiske forsvarsheder, ligesom europæerne skal bidrage markant til den humanitære indsats. Det giver en helt anden baggrund at debattere europæisk forsvars- og sikkerhedssamarbejde på, og også den debat deltager vi gerne i med det sigte at sikre en fuldgyldig dansk deltagelse og indflydelse på dette samarbejde.

Regeringen redegør i forslaget for baggrunden, herunder FN's beslutning, og vi er tilfredse med, at man har valgt at udsende en robust styrke. Vi er også opmærksomme på de betydelige menneskelige og økonomiske krav, udsendelsen af denne styrke indebærer.

Jeg tror, vi må være indstillet på, at Bosnienstyrken kun langsomt vil kunne nedtrappes, og at også Kosovooperationen vil kunne vare længe, 5 år, 10 år, hvem ved, ingen ved det, men vi må være indstillet på, at det kan få langtrækkende konsekvenser for dansk forsvar og for vores deltagelse i det fredsstøttende arbejde.

Det stiller krav til forsvaret både personelmæssigt og til materiellet, og vi er på den baggrund tilfredse med de bestemmelser, vi har i den nye forsvarsaftale om det økonomiske niveau for dansk deltagelse i internationale operationer; en aftale, som vi vil vogte nidkært.

Formår vi, NATO og de danske styrker, at sikre freden og den stabile udvikling i regionen lige så effektivt, som krigen blev ført, kan Kosovo blive et vendepunkt for NATO og Europa.

Kosovo er den første egentlige krig, som er ført i menneskerettighedernes navn. Det er den første krig, hvor den luftmilitære indsats viste sig at være afgørende. Det var hverken landegrænser, handelsinteresser, olieforsyninger eller andre mere egennyttige motiver, der dannede baggrund. Det var en krig, hvor missionen var veldefineret, nemlig at bringe flygtningene tilbage til deres hjem og at bygge en varig og retfærdig fred i Kosovo.

Det er den opgave, som nu forestår. Den bliver ikke let. Den kalder også på dansk medansvar og aktiv deltagelse, og derfor støtter vi regeringens forslag og ønsker det hurtigt gennemført.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg må sige, at hr. Hans Engell ikke er meget i tvivl, når han skal vurdere de to centrale spørgsmål, nemlig om bombardementerne var nødvendige. Hr. Hans Engell svarer ja. Og var forhandlingsmulighederne udtømt? Hr. Hans Engell svarer ja. Og det kan i og for sig ikke overraske.

Jeg vil godt citere fra dagbladet Berlingske Tidende i går, hvor tidligere udenrigsminister hr. Uffe Ellemann-Jensen udtaler følgende:

»Nu er krigen så slut. Graden af succes kan diskuteres. Det vil bl.a. afhænge af viljen til at gennemføre fredsftalen, men den anden diskussion kan vi ikke længere skubbe bag os. Var det rigtigt at starte krigen, og blev den ført på rette måde?«

Jeg citerer så videre:

»Man havde ikke udtømt alle økonomiske og politiske og diplomatiske midler, før man greb til magt.«

Det er den tidligere udenrigsminister, ministerkollega med hr. Hans Engell, der udtaler det her.

Jeg synes, det er ganske interessant, at afgåede ministre er i stand til at vurdere historieskrivningen måske knap så rørstrømsk, som hr. Hans Engell er i stand til. Er der ikke gran af tvivl i hr. Hans Engells sind efter måske 10.000 døde på begge sider og to totalt sønderbombede nationer om, at det her nu også var det rette?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kan være fuldstændig enig med den konservative ordfører, hr. Hans Engell, i, at Milosovic er en vanskelig herre at bide skeer med. Det er jo sådan set også derfor, at vi fra venstrefløj i 10 år har tigget og bedt skiftende regeringer om at støtte oppositionen i Serbien og hjælpe med til at komme af med ham. Den tigen havde ikke nogen effekt på den borgerlige regering. Den har heller ikke haft nogen effekt på den nuværende regering.

Men dermed er ikke sagt, at alle forhandlingsmuligheder i Rambouillet var udtømte, og derfor vil jeg godt spørge hr. Engell, om han er bekendt med de udtalelser, som er kommet fra republikanernes udenrigspolitiske rådgiver i Senatet, Jim Jatras, som har udtalt, at under Rambouilletteftalen udtalte en ledende repræsentant for det amerikanske udenrigsdepartement: »Vi satte med vilje kravene for højt til, at

serberne kunne godtage det. De trænger til at få lidt bombing, og det er, hvad de får.«

Tyder sådan nogle udtalelser virkelig på, at alt har været gjort for at få forhandlingerne til at lykkes?

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Villy Søvnal og til hr. Søren Søndergaard, at det, hr. Uffe Ellemann-Jensen, den amerikanske republikaner og jeg har tilfælles, er, at ingen af os er i regeringsposition og ingen af os har deltaget i forhandlingerne i Rambouillet.

Vi har her i Danmark fået udførlige redegørelser fra den danske regering om dette forløb, og jeg må sige, at jeg har ingen grund til at betvivle, at der på serbisk side ikke var den vilje til at opnå et forhandlingsresultat, som man nu påstår.

Ser vi på erfaringerne både fra Bosnien og også forhandlingerne omkring Kosovo, har der jo været ét spor, der har gentaget sig, nemlig Milosevics evne til at trække forhandlinger ud, og når han til sidst blev tvunget til at indgå en aftale, så løb han fra den meget hurtigt.

Hvis vi skal se på krigen og de 78 dages kampagne og NATO's indsats i bakspejlet, er det da indlysende, at der var nogle ting, der kunne have været overvejet gennemført anderledes. Man kunne stille spørgsmålet om, hvorfor man ikke var bedre forberedt til at modtage de mange flygtninge, når man vidste, de ville komme. Man kan diskutere, hvor kloget det var fra starten stort set at afskære en landmilitær indsats og derved fjerne presset på Milosevic. Og sådan kan der være en række andre spørgsmål, som er af mere historisk interesse.

Det, jeg mener der i dag er det afgørende, er, at vi nu samler os om den opgave sammen med vores NATO-allierede at være med til at bygge en stabil og fredelig udvikling op i Kosova og først og fremmest sikre flygtningenes tilbagevenden.

Jeg overser ikke, at der i en række af NATO-landene og også i USA har været og er elementer af indenrigspolitik i denne diskussion. Jeg har ikke opfattet, og det er heller ikke Det Konservative Folkepartis opfattelse, at man var i en situation, hvor det gjaldt om at give serberne nogle bomber. Målet var en fredelig løsning, det syntes ikke at være realistisk, og derfor måtte NATO ty til luftangrebene, og det er det, der nu er kronet med en politisk løsning.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil da godt opfordre den konservative ordfører til her i de her dage, vi skal have, inden det her forslag skal til anden behandling – for det skal jo gennearbejdes grundigt – at læse bladet *The Nation*, hvor George Kenney sad på den desk, der havde med det område at gøre, og som i øvrigt gik af i protest mod, at man ikke gjorde nok mod de etniske udrensninger fra serbernes side, som mente, at man skulle have gjort mere mod de etniske udrensninger, og han refererer præcis det her. Så det er altså en af dem, der sad og arbejdede med det og var centralt placeret. Så det vil jeg da opfordre den konservative ordfører til.

Derudover vil jeg godt spørge hr. Hans Engell: Hvad er det i den aftale, der er kommet nu, som Milosevic ikke var villig til at acceptere i Rambouillet? Nogle af de ting, som var anstødsstenen i Rambouillet, er jo ikke med i den her aftale. F.eks. spørgsmålet om, at NATO-soldater skal optræde i forskellige funktioner i selve Serbien, er jo ikke med. Så hvad er det præcist for nogle punkter, som Milosevic har givet sig på, når vi sammenligner i forhold til Rambouillet?

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Jeg mener, at ingen, der har fulgt udviklingen de sidste par måneder i Kosovo, kan være i tvivl om, at det, denne krig nu afsluttes med – den politiske løsning, der nu etableres, og indsættelsen af KFOR-styrken i Kosovo – unægtelig ligger meget langt fra det, der var Milosevic-regimets udgangspunkt under forhandlingerne og i det efterfølgende forløb.

Jeg synes, at hr. Søren Søndergaard og Enhedslisten skal lade være med sofisteri i den diskussion, vi her står i. Det har været åbenbart for alle – og det er det, der nu åbenbares i takt med, at NATO-styrken rykker ind i Kosovo, afdækker massegrave og afdækker det forløb, der har været i landet – hvad det er, man fra det serbiske militær og fra militsernes side har været i færd med. Det har været åbenbart, at Milosevicregimet ikke har skyet nogen midler, når det gjaldt udrensningerne og fordrivelsen, og derfor ville det have været et spørgsmål om NATO-alliancens troværdighed, hvis man havde fortsat ved et forhandlingsbord, hvor alle muligheder syntes udtømte.

I den aftale, der nu foreligger, er der ændringer i forhold til Rambouillet. Men hovedmålet, nemlig at flygtningene skal kunne vende tilbage, er fastholdt, og det er den proces, vi nu kan glæde os over er i gang under beskyttelse af NATO-styrker.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Hans Engell, om han ikke kunne tage og minde hr. Søren Søndergaard om, at hr. Milosevic er tiltalt ved Krigsforbryderdomstolen for grove krigsforbrydelser. Mener hr. Hans Engell, at man kunne træffe nogen som helst brugbar aftale med denne person?

Formanden:

Hr. Søren Søndergaard for den sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Kan hr. Engell ikke meddele hr. Arne Melchior, at det er lige præcis, fordi Milosevic er en skurk, at vi krævede, at de serbiske desertører, der kom til Danmark, skulle have asyl? Og kan hr. Engell så ikke tilføje, at hverken hr. Engells eller hr. Arne Melchiors parti var villige til at give de serbiske desertører asyl? Det synes jeg hører med til historien. Man holdt hånden over potentielle krigsforbrydere, og det er ikke rart.

Men derudover vil jeg stille dette spørgsmål til hr. Hans Engell: Hvad er beviset for, at de etniske myrderier – ikke udrensningerne langs grænsen til Albanien, de var ganske rigtigt i gang, men myrderierne, fordrivelserne, de systematiske fordrivelser – var i gang, før bomberne faldt? Det var jo noget, som kom, efter at bomberne begyndte at falde.

Jeg ved godt, at man nu forsøger at opbygge den myte, at der var en etnisk fordrivelse i gang; men kan hr. Engell så ikke rapportere til os, hvor mange der var fordrevet til andre lande på det tidspunkt, da bombardementerne startede? Kan vi ikke få det oplyst? Så kan det jo afklare sagen.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Til hr. Arne Melchior kan jeg svare bekræftende, og jeg synes, det er et rigtigt argument, hr. Melchior bringer ind i debatten. Vi taler om et regime, hvis førstemand, præsidenten, plus fire

af hans medsamsvorne på grundlag af et meget tungt bevismateriale nu er tiltalt for Domstolen i Haag, og det forløb er jo ikke skubbet til side, uagtet at der nu er etableret en politisk løsning, som man er i gang med at implementere. Vi må forvente, at den retfærdighed, som er sat i gang, fuldføres gennem Domstolens forhandlinger.

Med hensyn til flygningstrømmene ved hr. Søren Søndergaard jo udmærket, at der allerede var fordrevet mange, mange tusinde, før bombardementerne startede, og hvis hr. Søndergaard er i tvivl om det, skulle han læse UNHCR's rapporter om det spørgsmål. På samme måde er det åbenbart, at Operation Hesteko ikke var en operation omkring de etniske fordrivelser, som var planlagt fra den ene dag til den anden. Her var der tale om en systematisk forberedelse af fordrivelsen af et helt lands befolkning. Det var, hvad det handlede om, og det var det, NATO svarede igen på, da man indledte luftangrebet.

Villy Søvnald (SF):

Fra SF's side vil vi udtrykke vores udelte glæde over, at der langt om længe er kommet en politisk løsning på Kosovokonflikten, hvor krigshandlingerne stopper, hvor de fordrevne flygtninge kan vende hjem, og hvor der kan indledes en genopbygning af hele regionen.

Med forslaget i dag skal Folketinget give sit samtykke til, at Danmark bidrager til den internationale styrke med 850 mand efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd. I SF har vi siden konflikten start efterlyst en politisk løsning, og vi har efterlyst, at FN blev placeret i en central rolle. Det er det, der nu sker, og SF vil, som vi gjorde med SFOR i Bosnien i 1995, støtte dansk deltagelse i den internationale styrke med FN-mandat.

Det er en overordentlig svær opgave, der forestår, og den kan komme til at tage lang tid, fordi hadet fik lov til at vokse sig så stort – dels på grund af de initiativer, der ikke blev taget i tide, dels på grund af de skæbnesvangre fejltagelser, der efter SF's opfattelse har præget begivenhedsforløbet indtil nu. Dels er der den militære opgave: at overvåge og sikre tilbagetrækningen af alle jugoslaviske stillinger i Kosovo, dels at sikre, som det hedder i forslaget, en demilitarisering af UCK og andre bevæbnede kosovoalbanske grupperinger.

Jeg vil godt sige, at jeg synes, det må være med dyb bekymring, vi lige præcis i disse dage

kan følge rollespillet, hvor vi ser NATO-soldater og UCK-partisaner stå side om side, når landsbyer bliver overtaget. Jeg vil godt spørge udenrigsministeren: Er det virkelig ikke det rette tidspunkt nu, at NATO burde træde i karakter, medmindre NATO er en ensidig part i denne konflikt? Er det virkelig meningen, at NATO-soldater skal stå skulder ved skulder med UCK-soldater i de byer, hvor serberne forsvinder? Sådan havde jeg ikke forstået konstruktionen.

Jeg forstår også, at ifølge dagbladet Information i dag siger en tysk brigadegeneral, at han er ikke i stand til at afvæbne UCK. Det har han ikke noget mandat til, og der er ikke udtrykt noget mandat; han skal alene forsvare sig, hvis UCK går til angreb på ham. Er ministeren enig i den fortolkning? Det er ganske afgørende, netop fordi det, vi ser nu, er den anden etniske udrensning, nemlig at serberne bliver udsat for noget, som måske er psykologisk forståeligt efter det forløb, der har været, men som er helt, helt, helt uacceptabelt set i forhold til, at FN skal beskytte civilbefolkningen og beskytte alle civilbefolkningsgrupper, uanset hvilken etnisk baggrund de har.

Jeg håber meget, at udenrigsministeren kan bekræfte, at NATO's hensigt ikke er at tildele UCK en afgørende rolle i dette forløb. Opgaven er jo at rydde de landminer, der er spredt ud over landet, og som dræber og lemlæster, og desuden at skabe rammer for de civile, humanitære organisationers arbejde og det internationale krigsforbrydtribunals arbejde samt hjælpe dem med en række opgaver af mere civil karakter.

Jeg vil så slutte af med at sige noget om den civile indsats. Beslutningsforslaget redegør for, at FN's generalsekretær udnævner en særlig repræsentant til at overvåge implementeringen af den civile del af genopbygningen, og det er vi meget tilfredse med. Men vi vil godt understrege, at det er helt, helt, helt, helt afgørende, at der nu sker en fremadrettet indsats rettet mod hele regionen, der kan understøtte demokratiseringen og den sociale udvikling og fjerne forudsætningen for den nationalisme, der har redet Balkan som en mare.

EU skal efter vores opfattelse spille en afgørende rolle i arbejdet frem mod demokrati og frem mod økonomisk og social udvikling på Balkan. Vi har alt for ofte været vidne til det misforhold, der er mellem viljen til militær

indsats og den efterfølgende vilje til den civile indsats.

Jeg tror, det bliver en utrolig vigtig opgave at holde fast i de smukke formuleringer i disse dage, når dagligdagen igen bliver en del af verden, og når krigsbillederne ikke længere er en del af vores virkelighed. Det gælder om at fastholde viljen til og villigheden til at betale den store regning, der følger efter, og at forberede befolkningerne i Europa på, at det her kommer til at koste, og at alternativet til at betale er, at mange små bål fortsat vil ulme med risiko for, at der igen udbryder en storbrand.

Jeg har så en sidste kommentar til diskussionen om situationen på Balkan. Noget af det, man også kan frygte i denne situation, er, at fjendebillederne er trængt så skarpt ind, at serberne bliver fastholdt i en position som pariafolket i Europa. Det er helt afgørende, at det ikke må ske, og jeg vil godt spørge udenrigsministeren direkte, om det ikke er udenrigsministerens opfattelse, at forudsætningen for at få ryddet op i nationalismen i Serbien er, at Serbien får sin andel af den internationale styrke, der nu skal sættes ind på Balkan.

Med disse bemærkninger kan SF støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg kan ikke dy mig for at konfrontere SF's ordfører med et citat fra samme partis ordfører den 16. april i år, hvor vi havde en stor Kosovodebat her i Tinget. Det var den dag hr. Holger K. Nielsen, der repræsenterede SF, og han sagde – jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1998-99, side 5521:

»Sandheden er, at bombardementerne har styrket Milosevic. Det er sandheden, og det er den virkelige fiasko i det her bombardement. Man troede, at man kunne svække Milosevic, men man har styrket denne Hitler gennem de her bombardementer.«

Er det stadig væk SF's opfattelse, at hr. Milosevic går styrket ud af denne sag?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Villy Søvndal var inde på et spørgsmål, som jeg også rejste tidligere i debatten til fru Ingrid Rasmussen, nemlig spørgsmålet om afvæbningen af UCK's styrker.

Jeg vil godt spørge hr. Villy Søvndal, om det betyder, at SF ligesom Enhedslisten har den op-

fattelse, at det ikke vil være acceptabelt at sende danske soldater ud på grundlag af formuleringen i beslutningsforslagets bemærkninger, hvor der står, at der skal sikres en demilitarisering af Kosovos befrielseshær. Jeg vil godt spørge, om det var sådan, det skulle forstås fra SF's side?

Så kunne jeg godt tænke mig, hvis ministeren kunne komme herop og af hensyn til klarheden i debatten redegøre for, hvad de ord i bemærkningerne faktisk indebærer. Fru Ingrid Rasmussen havde jo den samme opfattelse som den tyske brigadegeneral, som hr. Villy Søvndal henviste til, men det er jo ikke det, man giver mandat til, hvis man stemmer for forslaget med de bemærkninger, der er til det.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har også et lille spørgsmål til hr. Villy Søvndal.

Hr. Villy Søvndal brugte den formulering, at nu skulle NATO træde i karakter med hensyn til afvæbningen af UCK; men hvad betyder det konkret? Det er klart, at i det tilfælde, at UCK'ere eller nogle andre laver overgreb på serberne, skal NATO eller hvilke som helst andre, der måtte være på stedet, bruge al deres styrke til at forhindre det; det er klart.

Det er også klart, at det skal forsøges at forhandle aftaler om, at UCK trækkes tilbage til kaserner eller baseområder, eller hvad det nu kan være. Det er en selvstændig opgave, som selvfølgelig også fremgår af aftalen, men mener hr. Villy Søvndal også, det er en selvstændig opgave, at NATO-tropper – herunder danske tropper – skal indlede kampe mod UCK for at få dem afvæbnet? Er det det, der står på dagsordenen i dag? Betyder det, at NATO træder i karakter, at vi får en krig mellem NATO og kosovaalbanske befrielsesstyrker?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal starte bagfra med hr. Søren Søndergaard og måske starte med et mods spørgsmål: Er det ikke et kolossalt problem, at vi i disse dage ser den modsatte etniske tømning af Kosovo, som vi ellers har været vidne til, nemlig at 200.000 serbere er på vej ud?

De er formentlig på vej ud, fordi de frygter for det, der kan ske efter det, der er sket, og jeg synes, det er dybt bekymrende i den situation at se UCK-soldater stå side om side med NATO-soldater. Det er klart, at det ikke kan være vold-

somt betryggende for serberne at se den ene part i konflikten være direkte inddraget, og derfor går min opfordring på – og jeg er spændt på ministerens svar – at spørge til UCK's rolle i den nuværende situation.

Jeg formoder, at hensigten er, at UCK skal afvæbnes, og at UCK ikke skal spille nogen militær rolle. Det behøver i sagens natur ikke at ske ved direkte kampe, og det ville jeg også anse for at være helt underligt. Men jeg vil anse det for at være NATO's opgave at sikre, at UCK ikke kommer til at spille en militær rolle.

Til hr. Keld Albrechtsen, der i virkeligheden spørger om det samme, nemlig om demilitariseringen er det samme som afvæbningen, og der er jeg igen spændt på udenrigsministerens svar. Efter min opfattelse betyder det, at det er en NATO-opgave at afvæbne UCK og sikre, at UCK i den nuværende periode ikke kommer til at spille nogen militær rolle.

Til hr. Melchior, der er optaget af en debat for et stykke tid siden og diskussionen om, hvilken betydning bombardementet har haft for Milosevic, vil jeg sige, at som jeg ser det, har alle tabt i den her krig. Alle har tabt, serberne har tabt, den serbiske civilbefolkning har specielt tabt meget, den kosovoalbanske befolkning har tabt, og i virkeligheden har også NATO-alliancen tabt en del.

Jeg mener, alle har tabt ved at bombe de områder, der skulle beskyttes, tilbage til det punkt, som tilfældet er i dag. Og jeg håber meget, når historien skal skrives, at man lader være med at beskrive det her som den succes, der kunne betyde, at man vover sig ud i den her type af eventyr endnu en gang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at jeg synes ikke, hr. Villy Søvnalds svar på mit spørgsmål var krystalklart; derfor vil jeg forsøge mig en gang til.

Det, som vi jo i Enhedslisten i ganske særlig grad er bekymret over, er, hvis danske soldater og NATO-soldater i det hele taget kommer i en væbnet konfrontation med Kosovas befrielsehær.

Jeg kan meget vel forstå hr. Villy Søvnalds overvejelser om, at man naturligvis skal beskytte f.eks. det serbiske mindretal, hvis der er optræk til overgreb. Naturligvis, men det er jo en ganske anden sag.

Jeg forstod det også sådan, at hr. Villy Søvnald ville foretrække, at en afvæbning fore-

gik frivilligt, men jeg hørte det nærmest, som om SF i givet fald ville acceptere det, som jo også er indholdet af aftalerne, nemlig en væbnet afvæbning. Men det kan jeg da næsten ikke forestille mig kan være rigtigt. Derfor tillader jeg mig at spørge igen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er da helt korrekt, vil jeg sige til hr. Søvnald, at alle har tabt. Sådan er det med krig. Alle tabte jo også i både Første og Anden Verdenskrig. Hvad havde hr. Søvnald ellers tænkt sig? Krig er en meget høj pris at betale, og det går ud over så at sige alle.

Der var også anstændige, næstekærlige, humanistiske tyskere i Anden Verdenskrig, der tabte. Men både hr. Hitler og Milosevic er jo kommet til magten i deres lande med demokratiske midler. Og jeg vil gerne citere fra Politikens kronik i søndags – søndag den 13. juni – hvor forfatteren Jens Christian Grøndahl skriver, at prisen har været for høj, og dog måtte den betales, for der var ikke noget alternativ.

Men ved at konstatere noget, ethvert 7-årsbarn ved, at alle taber på krig, undgik hr. Søvnald mit spørgsmål, som var dette, om han stadig mener, som hr. Holger K. Nielsen gav udtryk for den 16. april her i salen, at man har styrket hr. Milosevic ved bombardementerne. Det svar undgik hr. Søvnald; men intet svar er jo også et svar.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

I modsætning til det forsøg, der nu bliver gjort på at fremstille det anderledes, vil jeg sige, at det jo er rigtigt, at SF og Enhedslisten i hele det her forløb har været fuldstændig enige om på det kraftigste at fordømme de etniske udrensninger, som serbiske nationalister har gennemført i Kosova.

Og ligesådan er det også fuldstændig rigtigt, at vi nu er enige om vigtigheden af at forsvare, at kosovaserbere, som ikke har begået ulovligheder, bliver forsvaret mod pression, etnisk fordrivelse og undertrykkelse.

Men det ændrer jo ikke noget ved, at realiteten i landet er, at UCK for mange kosovoalbanere er kommet til at fremstå som deres redskab i den kamp, der er foregået. Derfor synes jeg lidt, at hr. Villy Søvnalds indfaldsvinkel, altså hvis man prøver at sammenligne, vil svare nogenlunde til, at Montgomery den

dag, han ankom til Danmark i 1945, havde startet med at afvæbne modstandsbevægelsen. Det havde nok ikke været særlig populært.

Tror hr. Villy Søvnald, at det ville være særlig populært blandt kosovoalbanerne at begynde at afvæbne UCK, og er det det, der skal til i den aktuelle situation for at skabe fred og stabilitet?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Til hr. Arne Melchior først. Krig er en høj pris at betale. Det er jo derfor, den skal anvendes med omhu. Jeg vil selv tro, at det er derfor, at tidligere udenrigsminister, hr. Uffe Ellemann-Jensen, i går i Berlingske Tidende giver udtryk for, at han er i tvivl, giver udtryk for, at han ikke er af den opfattelse, som hr. Arne Melchior er.

Det er hr. Uffe Ellemann-Jensen ikke ifølge den artikel, han selv har skrevet i går i Berlingske Tidende. Der er han ikke enig i, at de diplomatiske, de politiske muligheder er afprøvet, inden man går til de militære skridt. Det er derfor, han er i tvivl. Det er derfor, han siger, han er i tvivl, og det er derfor, man skal være varsom med den tendens, der er til at anvende krig i stadig større omfang til at løse politiske problemer. Det er jo derfor, vi er modstandere af bombardementerne og har protesteret imod dem hele tiden. Vi mener, at der var andre muligheder.

Det spørgsmål, der så står tilbage, er: Hvem kommer styrket ud af det her? Det tror jeg ikke er muligt at svare endegyldigt på på nuværende tidspunkt. Jeg tror bl.a., det afhænger af, hvor revanchistisk man opfører sig fra Vestens side i den kommende tid.

Jeg vil godt sige, at hvis det ender et sted, hvor Serbien som det eneste land i regionen ikke får del i den genopbygningshjælp, der bliver etableret, så tror jeg, man styrker den serbiske nationalisme. Det kan så godt være, at hovedfiguren hedder Milosevic, det kan godt være, han hedder Seselj, det kan være, han hedder noget helt tredje, det er for så vidt ligeegyldigt, men hvis det ikke lykkes at trække Serbien ind i et udviklingsforløb, der også økonomisk-socialt trækker Serbien opad, så tror jeg, man fastholder baggrunden for den serbiske nationalisme.

Så skal jeg sige til hr. Keld Albrechtsen og hr. Søren Søndergaard, at det, jeg sagde i mit første indlæg, og som jeg står fast på, er, at det er en

opgave at afvæbne UCK i den nuværende fase, og det er en selvstændig opgave at sikre, at UCK ikke står side om side med NATO-soldater i en situation, hvor det serbiske mindretal er på vej ud, fordi de frygter for deres sikkerhed, og den frygt bliver bestemt ikke mindre af at se UCK stå side om side med NATO-soldater i de her dage.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jamen hvad er det for noget, at serberne ikke skulle komme med i genopbygningsarbejdet? Det har jo masser af vestlige ledere, herunder USA's præsident, sagt at det bør de, men en forudsætning for, at det kan ske, må jo være, at de skaffer sig af med deres forbryderiske regime. Det er vel ikke hr. Søvnalds mening, at verden skal pumpe penge i et land, hvor pengene bliver beslaglagt og bragt ud af landet af en krigsforbryder?

Så det er at lægge den del af verden for had, hr. Søvnald selv er en del af og en vigtig del af og en nydende del af, at påstå, at der er nogle her, der ikke vil gøre noget for serberne. Det vil vi da. Men vi kan da ikke forære et forbryderisk regime vore støttemidler. Det kan vel ikke være hr. Søvnalds mening.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg er selvsagt helt enig med hr. Arne Melchior i, at der er ingen, der vinder ved en krig, men jeg vil gerne spørge hr. Søvnald, om han ikke mener, at der er en videregående konsekvens. Jeg skal citere den amerikanske udenrigsminister, fru Madeleine Albright, der på et tidspunkt sagde: Hvis hr. Milosevic ikke accepterer de krav, vil hr. Milosevic opdage, at han vil blive berøvet nogle af de ting eller værdier, han sætter meget højt.

Dette signal er givet til den næste, der måtte sidde og have lignende tanker rundt omkring, og det er et meget stærkt signal. Vel kom indgrebet for sent, vel er krig den absolut sidste løsning, og jeg lægger ligesom hr. Søvnald stor vægt på konfliktløsninger og alt det her inden, men den næste, der måtte få samme fornemmelser som hr. Milosevic, får det klare signal, at verden er blevet for lille til den slags ting, og at man kan blive berøvet nogle af de værdier, man sætter højest, hvis man forsøger. Det synes jeg måske alligevel er en positiv ting midt i hele ulykken.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil godt sige til både fru Mimi Jakobsen og hr. Arne Melchior, at jeg startede faktisk med at udtrykke vores uforbeholdne glæde i SF over, at vi nu er kommet til en politisk løsning.

Så er det klart, at så har vi en opgave, som vi nu diskuterer, og som formentlig vil blive beriget af historikere også i den kommende tid. Denne diskussion vil for det første hedde: Var det nødvendigt, eller har den tidligere udenrigsminister hr. Uffe Ellemann ret, når han siger, at han ikke synes, de økonomiske, politiske og diplomatiske midler var udtømte. Det synes jeg er op til historikere at bevise,

Jeg håber så, at vi bliver beriget med en dybtgående analyse af hele forløbet, når vi skal præcisere historien, for der er to mulige konklusioner efter det forløb, vi har været igennem. Den ene hedder, at krig er et meget virksomt diplomatisk middel, og at man skal gå ind på et relativt tidligt tidspunkt med krigen for at sikre de forhold, man nu engang vil have.

Der er en anden konklusion, og den afhænger af, hvordan man vurderer den konflikt, der har været i Kosovo. Den hedder, at det var utrolig omkostningsfyldt i forhold til dem, de skulle hjælpes. Jeg vil gætte på, uden at vide det, at der er dræbt 10.000 serbere. Jeg vil gætte på, at der er dræbt mindst lige så mange kosovoalbannere. Vi ved, at bombardementerne begge steder har pulveriseret stort set alt inklusive boligkvarterer begge steder. Var det prisen værd, eller kunne man have nået det her ad anden vej? Det må blive den ganske centrale historiske analyse. Og jeg er ikke så meget i tvivl, og jeg er stadig mindre i tvivl om, at grunden til, at Vesten valgte, som man gjorde, var, at man var dikteret af den samme angst for de dér billeder, som vi alle sammen har haft. Men jeg tror altså også, det spillede en afgørende rolle at vise NATO's styrke, NATO's handlekraft i en situation, hvor NATO var i gang med at diskutere en ny rolle, og det synes jeg er bekymrende. Det synes jeg er bekymrende.

Første næstformand (Birte Weiss):

Hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

Der skal ikke herske tvivl om, at Dansk Folkeparti er meget glad for, at vi nu er nået frem til den situation, at der er en fred i området, og forhåbentlig varer den fred ved.

Det er så vigtigt, set i lyset af, at der nu er kommet en FN-resolution også, nr. 1244, der meget klart siger, at en række lande nu går ind og vil prøve at sikre, at den fred bliver bevaret, at Danmark selvfølgelig også skal yde sit bidrag til det. Derfor vil Dansk Folkeparti senere i dag, når vi skal stemme om det danske bidrag, sige ja til at afsende 850 mand til området dernede.

Vi mener, det er utrolig vigtigt, at Danmark også er medvirkende til at opretholde den fred, vi har oplevet nu igennem nogle dage. Kun på den måde får vi bl.a. de mennesker, der er flygtet på grund af den ulykkelige situation dernede, tilbage, hvor de kommer fra. Vi kan sikre, at de betingelser, der skal være til stede for, at folk kan vende tilbage, også kommer.

Og det betyder selvfølgelig også, at vi gerne ser, at regeringen på baggrund af det her begynder at overveje at lægge planer for, hvordan man kan hjemsende de 3.000 flygtninge, vi har forpligtet os til fra dansk side, hvordan de kan komme tilbage.

Vi har jo med interesse set på, at Danmark har betalt for oprettelsen af flygtningelejre lokalt i nærområdet, som stort set ikke bliver brugt, og det er selvfølgelig dybt beklageligt, at man fra regeringens og hjælpeorganisationernes side ikke har formået at tilvejebringe nogle lejre, som har været tilstrækkelig interessante for flygtningene at bruge, og derfor synes vi, det nu vil være relevant at overveje fra regeringens side at sikre, at de flygtninge, vi har fået til Danmark, bliver hjulpet lokalt i nærområdet, indtil de kan vende tilbage, når der forhåbentlig er fred i deres eget område.

Vi er selvfølgelig glade for, at der nu er kommet et FN-mandat til det her, altså at der er en resolution 1244, som der er fuld opbakning bag. Det gør, at det internationale samfund med meget større styrke end tidligere kan stå samlet omkring den indsats, der skal til for at sikre fred i området.

Vi vil naturligvis under udvalgsbehandlingen være interesserede i en afvæbning af UCK. At UCK bliver afvæbnet, er klart en vigtig forudsætning for et godt dansk bidrag, som forhåbentlig kan være med til at sikre freden. Og det bør være sådan, at UCK meget hurtigt bliver afvæbnet, sådan at det sikres, at der ikke kan komme krigshandlinger ud af den situation.

Man skal jo være opmærksom på, at aftalen stadig væk bevarer jugoslavisk suverænitet over Kosovo, og det skal UCK selvfølgelig også rette sig efter, lige så vel som de øvrige parter i

konflikten har måttet rette sig efter de aftaler, der er indgået. Og dér er det altså vigtigt for os, at det sikres, at UCK bliver afvæbnet meget hurtigt, og det kan ikke nytte noget, at der er nogen slingring dér. Det bør være sådan, at alle parter i konflikten arbejder på at bevare den fred, der nu er skabt.

I det store og hele er vi altså tilhængere af, at UCK meget hurtigt kommer af med de våben, de har nu, og meget hurtigt stopper krigshandlingerne.

Grundlæggende kan vi konkludere, at vi fra Dansk Folkepartis side vil støtte, at det styrkebidrag sendes af sted. Der er nu en fred, som vi fra dansk side kan være med til at bevare, og derfor skal vi selvfølgelig udnytte den chance også.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti fornægter sig ikke. Det er hans og Dansk Folkepartis bekymring at få sendt de herværende kosovoflygtninge ud af landet hurtigst muligt; det er klart. Han under dem selvfølgelig ikke de ordentlige senge og toiletter og køkkener, som de i øjeblikket har til disposition. Næ, de skal ned i nogle telte, som vi ikke ved om de kan komme væk fra, før det bliver vinter igen – selvfølgelig skal de det! Og de skal ned til deres ødelagte eller nedbrændte huse, så hr. Skaarup og Dansk Folkeparti kan få mere plads – selvfølgelig skal de det!

Det har vi set i en pressemeddelelse fra partiet, og vi har hørt det fra hr. Skaarup forskellige steder, og det er ubehageligt, ja, jeg er overhovedet ikke betænkelig ved at sige, at det er væmmeligt.

Og så har jeg også til hr. Skaarup et citat fra den 16. april 1999, men det kan jeg ikke nå nu, for lampen lyser, så jeg beder om en ny kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil bare kongratulere Dansk Folkeparti med, at man nu endelig er kommet hjem til NATO. Det er jo en ulykkelig skilsmisse, der har været her i en periode. Vi ved jo, hvordan Dansk Folkeparti i lang tid har angrebet UCK. For et års tid siden var man sammen med regeringen og EU enige i en fordømmelse af UCK som terrorister. Man havde ikke meget tilovers for albanernes kamp for deres rettigheder. Så har der

været en ulykkelig skilsmisse, og den er nu overstået, og Dansk Folkeparti og NATO står igen samlet om, at kosovaalbanerne i hvert fald ikke skal have for meget.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Først vil jeg sige til hr. Arne Melchior: Der er jo ikke nogen grund til at hidse sig op over noget her. Vi kan da tale stille og roligt om tingene. Og så vil jeg sige, at fra Dansk Folkepartis side kan vi ikke se nogen som helst problemer i at bede regeringen om at lave en plan for, hvad der skal ske med de flygtninge, der er kommet til Danmark.

Jeg tror, der er mange danskere, der stiller sig selv det spørgsmål, hvorfor Danmark har oprettet flygtningelejre nede i Albanien tæt på Kosovo, som kan tage imod op til 10.000 flygtninge, men hvortil der kun er kommet ganske få. Det er klart, at det virker utrolig dårligt planlagt, og at det virker, som om man ikke har tænkt sig om på et tidligt tidspunkt.

Dér peger vi så på, at der rundtomkring i verden er mange flygtninge, der trænger til hjælp, og dér bør Danmark naturligvis hjælpe så godt, som det er muligt, og derfor mener vi, at man sagtens kan hjælpe de mennesker lige så godt med både mad og boliger osv. i nærområdet. Man behøver altså ikke give de flygtninge, der er kommet til Danmark, denne særlig gode behandling i forhold til de mange andre flygtninge nede i Albanien, som jo i øjeblikket måske ikke får så god en behandling, men trods alt får mad og husly osv.

Og der er slet ikke nogen grund til, at hr. Arne Melchior hidser sig op over det, for det er stille og roligt sagt fra vores side, at vi synes, regeringen skal – ikke hjemsende nogle flygtninge i morgen, men melde ud over for den danske befolkning og Folketinget, hvad den egentlig har tænkt sig at gøre med hensyn til de flygtninge, der er kommet til Danmark, og hvornår vi kan forvente at man påbegynder en hjemsendelse af dem.

Regeringen har jo selv sagt, at den vil hjemsende flygtninge herfra, og så er det vigtigt at fastholde, at det skal ske. Vi ved jo fra tidligere, at man f.eks. i forbindelse med Bosnien-krigen sagde, at de flygtninge, som der var kommet 20.000 af til Danmark, skulle vende tilbage, men realiteterne er jo, at de aldrig er vendt tilbage, og at der stadig væk er omkring 20.000 bosniske flygtninge i Danmark. Derfor er det altså

vigtigt for os i Dansk Folkeparti at fastholde regeringen på det løfte, som den har givet.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Nu er der jo som bekendt større grund til at glæde sig over en synder, der omvender sig, end over ti frelste, og jeg synes da, det er meget tilfredsstillende, at Dansk Folkeparti her giver tilslutning til gennemførelsen af forslaget. Det er tilfredsstillende, at det politiske grundlag for udsendelsen af den store danske styrke hermed bliver bredere. Men jeg kan selvfølgelig ikke undgå en vis forundring over den siksakkurs, der har præget Dansk Folkepartis stillingtagen, når det gælder udsendelse af fredsstøttende danske enheder. og jeg lyttede omhyggeligt til hr. Peter Skaarups tale, og jeg fandt ingen klar linje.

Hidtil har man afvist udsendelse, senest da vi behandlede forslagene om F-16-flyene og det sømilitære bidrag, men nu står Dansk Folkeparti bag, og det synes jeg der er grund til tilfredshed med, vil jeg sige helt åbent. Men måske vil hr. Skaarup åbenbare, hvad der egentlig er linjen i Dansk Folkeparti, når det gælder deltagelse eller ikkedeltagelse i udsendelsen af disse styrker.

Er det udtryk for en ny politik fra Dansk Folkepartis side, eller er det sådan, at man altså denne gang har valgt denne løsning, og at det næste gang måske bliver en anden løsning? Jeg tror, det kunne være interessant at få at vide, hvad der egentlig er Dansk Folkepartis politik, når det gælder udsendelse af fredsstøttende enheder.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Min sindsstemning har jeg ganske udmærket kontrol med, men selvfølgelig er jeg ophidset, og jeg er frysende arrig på min sidemand, som jeg har svært ved at snuppe at sidde ved siden af, når det er hans interesse i dag at få sendt folk ned til nogle telte, som vi ved de skal kravle ind i, og hvor de har ganske få kvadratmeter at kunne eksistere på. Det er det, Dansk Folkeparti interesserer sig for og bruger sin tid på.

Jeg synes, det er dybt skammeligt og fornedrende, at man ikke under nogle tusinde mennesker, at de i nogle måneder mere kan leve under menneskeverdige forhold. Det er væmmeligt og modbydeligt, og det er et nyt tegn på, at

man i det parti betragter mennesker som gods eller varer.

Det er de altså ikke. Disse mennesker har samme eksistensret som hr. Peter Skaarup og hans familie.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg har én gang sagt til hr. Arne Melchior, at der ikke er nogen grund til at hidse sig op over det her, for vi er nok politisk uenige – det tyder det på – og vi har altså haft den holdning, også når det gjaldt de flygtninge, der kom hertil i forbindelse med Bosnien-krigen, at man skulle sørge for at planlægge at hjemsende de mennesker, når der var fred i området.

Hr. Arne Melchior stemmer i dag for et beslutningsforslag, der bl.a. er med til at cementere, at Danmark vil yde et bidrag til, at den fred, der nu er, bliver bevaret. Derfor er det vel naturligt for et parti som vores, der ønsker, at de flygtninge skal vende tilbage, at pege på, at det skal de, og at regeringen selvfølgelig bør overveje, hvornår det kan ske. Det burde dog være logik.

Så har hr. Hans Engell været oppe på talerstolen og spurgt til Dansk Folkepartis kurs i denne her sag. Og den er sådan set meget enkel, for der er jo glædeligvis den nye situation, at der er en fred at bevare, idet FN nu enstemmigt har vedtaget en resolution, der betyder, at flygtningene kan vende tilbage, og at der bliver indsat en styrke, hvori også Rusland deltager, som jo har været en vigtig forudsætning for, at det kunne hænge sammen, og at der også var opbakning fra jugoslaviske side.

Derfor er det naturligt, at et parti, der går ind for at bevare fred, men ikke går ind for at opnå fred og frihed gennem krig, siger, at nu vil vi gerne være med til at sende det styrkebidrag af sted.

Må jeg minde om, at vi i forbindelse med de aktioner, der har været fra dansk side, altså afsendelsen af soldater fra dansk side, også har været med til at støtte den indsats, der skulle til for at hjælpe flygtninge i området, altså beskyttelsen af flygtninge i området.

Det eneste, vi bare ikke vil være med til – og det vil vi fortsat ikke – er, at Vesten skal være en politimand rundt omkring i verden, som i tide og utide ved hjælp af krig skal prøve at påtvinge andre lande Vestens ønsker. Dét sætter vi grænsen, men vi vil gerne være med til, når der er fred i et område, at bevare den fred, og

det er det, der sker med det beslutningsforslag, som regeringen har fremsat i dag.

(Kort Bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg har en opfølgende kommentar til hr. Peter Skaarup efter hr. Hans Engells korte bemærkning, idet jeg vil sige, at jeg er forbløffet over, at hr. Engell kunne undgå at hidse sig op over hr. Skaarups tarvelige menneskesyn.

Men til uddybning af det andet emne, Dansk Folkepartis forståelse af krigens gang, vil jeg gerne atter en gang citere fra debatten her i Folketinget den 16. april, Folketingets forhandlinger side 5543, hvor hr. Skaarup stiller mig følgende spørgsmål:

»Er det ikke hr. Arne Melchiors opfattelse, at hvis det militære engagement, vi har nu, fortsætter, vil det være uundgåeligt, at NATO indlader sig på en landkrig?«

Det var altså hr. Skaarups opfattelse, at det var uundgåeligt, at NATO skulle indlade sig på en landkrig, og at det måtte være en selvfølge af de begivenheder, der foregik.

Mit svar den dag var følgende:

»Det kunne jeg ikke drømme om at svare på. Det er meget muligt, og det er endda sandsynligt, men jeg regner med og håber på, at det er nok at indsætte landtropper på et vist tidspunkt, uden at der behøver være tale om landkrig, for det tror jeg faktisk ikke Milosevics styrker vil være i stand til at føre på det tidspunkt, men det må vi tage stilling til til den tid.«

Jeg tror nok, at det var mig, der fik ret, og hr. Skaarup, der på ny fik dundrende uret i sin vurdering og bedømmelse.

Første næstformand (Birte Weiss):

Hr. Peter Skaarup for en kort bemærkning, og derefter går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er jo meget svært i bakspejlet at vurdere, hvem der fik ret og uret. Det, der står tilbage, er, at der nu er en fred, som kan bevares, og så er det klart, at det er det forslag, der er kommet fra regeringen, som Dansk Folkeparti og de øvrige partier herinde må tage stilling til, og vi ønsker altså at medvirke til, at denne fred kan blive bevaret. Men vi havde da gerne set, at man havde undladt de aktioner, der har betydet i tusindvis af civile ofre for bombninger osv.,

men det var hr. Arne Melchior og jeg ikke enige om dengang, da vi debatterede det, og derfor kan vi egentlig ikke komme videre med det nu.

Det, det drejer sig om, er at sikre en opbakning til den resolution, der er fra FN's side, og at Danmark også giver sit bidrag, og det har vi utvetydigt sagt fra Dansk Folkepartis side i dag at vi gør, og her er vi enige med hr. Arne Melchior. Og så er det bare godt, at stort set alle Folketingets partier generelt kan være enige om at hjælpe med den indsats, der skal til dernede, og det burde hr. Arne Melchior jo også synes er fint.

Første næstformand (Birte Weiss):

Hr. Arne Melchior som ordfører.

Arne Melchior (CD):

CD's støtte til det foreliggende beslutningsforslag er klar og selvfølgelig. Det er det eneste, der er at gøre, og jeg vil benytte lejligheden til at ønske dem, der skal sendes ud, en heldig aktion, at de alle slipper godt fra det, og at de alle selv vil føle, at de gør en nødvendig indsats for fred og retfærdighed.

Fra denne talerstol er Politikens bagsiderubrik At Tænke Sig ofte blevet citeret. Jeg ved ikke, om det før er sket, at Berlingske Tidendes nye tilsvarende bagsiderubrik, der hedder Sværtegade, er blevet citeret, men dér kunne man forleden dag læse: »Sejren er vor. Sejren er vor.« Og det blev så kaldt en Milosevits. Det var, efter at hr. Milosevic havde proklameret, at han havde vundet. At tænke sig at denne med føje for krigsforbrydelser anklagede person hævder, at sejren er hans, og at demokratiets vogter er ham, det er virkelig til at få sig en latter over, hvis ikke det var så sørgeligt tillige.

Jeg har flere citater fra Politiken. Den 11. juni bragte hr. chefredaktør Tøger Seidenfaden en opfølgende artikel om den fred, der nu forhåbentlig er der og bliver der. Jeg vil gerne citere følgende fra den artikel: »Der er rigtig mange eksperter og politikere rundtomkring i verden, der i dag må fortryde deres pessimistiske prognoser og skræmsprophetier om alt fra en ny Vietnamkrig til en styrket Milosevic til umuligheden af de fordrevnes tilbagevendende.« Ja, det kan man virkelig kalde falske profeter. Dem har vi mange af også her i landet og også nogle stykker af her i huset.

Seidenfaden siger videre: »Her skulle siges fra over for endnu et udbrud af det nationalistiske barbari, der har gjort dette århundrede så

blodigt. Det var rigtigt at bruge de nødvendige midler mod ondskaben i Kosova. Det lykkedes.« Ja, heldigvis er det lykkedes.

Jeg har mere i posen fra Politiken. Jeg ved godt, at det er mig, der skal holde talen, men når nogle har udtrykt det bedre, end man selv overhovedet kan være i stand til, så synes jeg, det er berettiget at bringe nogle citater, og i en tidligere nævnt kronik af forfatteren Jens Christian Grøndahl i Politiken den 13. juni læser vi følgende: »Den kroniske uskyld« blev ikke bare titlen på en litterær ungdomsklassiker, det blev også en rammende karakteristik af dens forfatter og de øvrige repræsentanter for dansk åndsliv, der i en slags verdenslig religiøsitet ser krig og fred som absolutte modsætninger uden forståelse for, at krigen ikke blot er fredens ophør, men somme tider også fredens forudsætning.« Jens Christian Grøndahl siger videre om forfatteren til »Den kroniske uskyld«: »Hvilken pris er Klaus Rifbjerg villig til at betale for sin madro? Er rabat på retfærdigheden inkluderet?« Se, det er citater at tænke over i denne eftertænkningens stund, og jeg kunne lægge alle på sinde at studere den kronik fra Politiken i søndags.

Så skal jeg ikke undlade til slut, således som CD også gjorde det ved tidligere Kosovodebatter, på ny at udtrykke vor dybe medfølelse med og sorg over de ofre – levende, døde, efterladte – som krigen har krævet. Jeg har tidligere her diskuteret med hr. Søvnal, at krigen har en høj pris.

I kroner og øre har krigen også haft en høj pris. Det er noget i retning af 35 mia. kr., selv om det jo nok er vanskeligt at gøre helt nøjagtigt op, men det er altså i den størrelsesorden. Nu skal vi have vundet freden, og vi må altså også stille op med de nødvendige milliarder, den nødvendige tålmodighed og den nødvendige ihærdighed for også at vinde freden.

Herom skal jeg slutte med et citat fra Tøger Seidenfadens artikel: »Vindes freden lige så effektivt, som krigen er blevet det, kan Kosova blive et vendepunkt i Europa. Man kan sige, at Kosova sætter en ny standard for, hvad vi vil acceptere i Europa.«

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hr. Arne Melchior er allerede gået i gang med at fejre sejren over de falske profeter; måske er

det en smule tidligt. Vi husker jo også, da den samme Tøger Seidenfaden snakkede om en vel-signelsesrig krig i Golfen. Saddam Hussein sidder der endnu og undertrykker befolkningen. Vi husker jo også, da man med stor glæde besluttede, at krigsforbryderne fra Bosnien, Mladic og Karadzic, som jo bl.a. udryddede Srebrenica, skulle stilles for en krigsforbryderdomstol. Siden da har NATO mere eller mindre systematisk undgået at anholde dem. Nu har man så sat Milosevic på listen, og alligevel er det for tidligt at fejre sejren, for der er desværre intet, der tyder på, at han bliver indfanget hurtigere end de andre. Derfor er vi jo tilbage til det, der hele tiden har været diskussionen, nemlig hvordan vi får gjort op med Milosevic, hvor vores udgangspunkt har været, at det skal den serbiske befolkning gøre.

Så vil jeg godt spørge hr. Arne Melchior om én ting, fordi hr. Arne Melchior bruger ordet retfærdighed: Indgår det ikke i hr. Arne Melchiors retfærdighedskodeks, at en befolkning som den, der bor i Kosova, skal have lov til at bestemme sin egen fremtid? Eller synes hr. Arne Melchior måske, det ligger bedre i NATO's hænder?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, Saddam Hussein sidder der endnu, og det er bestemt en ulykke, men hvorfor sidder han der endnu? Det er, fordi FN er for svag og kun derfor. FN gav et begrænset mandat, som man ikke turde gå ud over, og det var derfor, det blev nødvendigt i den nuværende situation at løsribe sig fra FN's diktat.

Tøger Seidenfaden kaldte den krig for en vel-signelsesrig krig, ja, og det var den også. Han havde fuldstændig ret, for det, hr. Søren Søndergaard hele tiden i sit føleri glemmer, er at betragte alternativet. Ville der ikke have været mere forbandelse og altså mindre vel-signelse, hvis man ikke havde trådt op imod Saddam Hussein? Er det det alternativ, hr. Søndergaard ønsker sig? Jeg beder så meget om, at man i alle den slags svære og sammensatte situationer skal tænke på: Hvad er alternativet? Hvordan ville det være gået, hvis man havde handlet væsentligt anderledes?

På det sidste spørgsmål, hr. Søndergaard stillede mig, er svaret: Ja. Det kan ikke være anderledes, og sådan bliver det vel også.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Kosovas befolkning får ikke ret til at bestemme sin egen fremtid. Den får ikke ret til at gennemføre en folkeafstemning om, hvorvidt den ønsker at løsrive sig eller ej. Vi kan alle sammen have vores ideer, om det er klogt, eller det er fornuftigt. Jeg vil selv sætte spørgsmålstegn ved, om det er særlig fornuftigt at løsrive sig, men jeg har den opfattelse, at retfærdighed indebærer et folks ret til selv at træffe den slags beslutninger. Det mener hr. Melchior ikke, det mener NATO ikke, og det synes jeg lægger en vis begrænsning på de to nævntes opfattelse af retfærdighed.

Så spørgsmålet om alternativet: Ja, men det er jo altid spørgsmålet. Hvad er hr. Arne Melchiors alternativ i forhold til Kurdistan? Fortsatte myrderier af kurderne? Hvad er hr. Arne Melchiors alternativ i Algeriet? Fortsatte myrderier i Algeriet, hvor der er blevet myrdet 80.000 siden 1992? Hvad er hr. Melchiors alternativ i forhold til Israel/Palæstina? Fortsat besættelse af land og undertrykkelse af palæstenserne?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Selvfølgelig tror jeg på folkenes selvbestemmelsesret, og jeg mener, at hr. Søndergaard er for tidligt ude. Vi kan ikke i den nuværende fase løse alle problemer. Hvor hr. Skaarup graver sig ned i at blive af med flygtninge, så er hr. Søndergaard til gengæld for langt fremme.

I øjeblikket er der mere akutte ting at ordne, og det er min overbevisning, at det vil ende med, at kosovoanerne naturligvis får lov til at have samme selvbestemmelsesret som danskerne.

Så kan jeg altså ikke på et minut svare på spørgsmål om både Algeriet, Tyrkiet og Israel. Det ved hr. Søndergaard godt, og det har vi diskuteret heroppefra før.

Hvis hr. Søndergaard overhovedet følger en lille smule med, ved han, at jeg i årtier er gået ind for en palæstinensisk stat. Så han skal ikke mistænkeliggøre noget dér ved at slynge mig en hel masse lande og dårlige forhold, som jeg heller ikke er begejstret for, og som jeg også gerne vil være med til at ændre, i hovedet. Jeg er ikke skyldig.

Må jeg så ikke sige om retfærdighed: Det var faktisk et citat, jeg bragte, hvorvidt der er rabat på retfærdighed. Jeg har aldrig påstået, at jeg

kender retfærdighedens nøjagtige holdeplads, og at jeg nøjagtig ved, hvordan den ser ud. Men vi har vel alle sammen lov til at stræbe efter den.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Selvfølgelig tror hr. Melchior på folkenes selvbestemmelsesret. De skal bare have den i afmålte doser, når det passer hr. Arne Melchior og NATO.

Så forklarer hr. Melchior, og det anerkender jeg da fuldstændig, at hr. Melchior i årtier er gået ind for en palæstinensisk stat. Men hr. Melchior er jo ikke i årtier gået ind for, at Israel skulle bombes. Vel? Nej, selvfølgelig ikke. Ligesom hr. Melchior ikke er gået ind for, at Algeriet skulle bombes, eller at Tyrkiet skulle bombes. Man har sagt, at der var nogle andre muligheder.

Det, der er hele vores udgangspunkt, er, at de andre muligheder, der består i at støtte oppositionen i Serbien, ikke er blevet afprøvet, bl.a. fordi det her Folketing med hr. Arne Melchiors hjælp har afvist de folk i Serbien, som kæmpede for demokrati og menneskerettigheder, f.eks. de desertører, som kom hertil, fordi de ikke ville kæmpe Milosevics krig. De fik et spark i bagdelen med hr. Melchiors støtte. Det er den sørgelige kendsgerning.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det, der bringer mig herop, er jo selvfølgelig fortsat hr. Arne Melchiors klager over, at Dansk Folkeparti vil have en plan for hjemsendelsen af de flygtninge, som jo kan hjemsendes, når der er fred, vel at mærke en fred, der kan bevares. Der siger hr. Arne Melchior, at det jo er forfærdeligt, at man vil det, og spørger, hvad det er for tilstande, de kommer ud for.

Jeg kan så bare henvise til Kristeligt Dagblad i dag, hvor det jo fremgår, at der nu bliver lavet en overordnet plan for 300.000 flygtninges hjemvenden. Den er næsten på plads, og den inddrager bl.a. danske flygtningelejre, der skal være en slags transitstation, inden de her flygtninge kan vende tilbage til det område, hvor de kommer fra, altså Kosovo.

Hvad er der galt i, at regeringen begynder at spekulere på, hvordan vi får de 3.000 flygtninge, vi har fået til Danmark, sendt tilbage, eventuelt i første omgang til en slags transitstation i nærområdet, altså i de danske flygtningelejre,

der stort set er tomme? Og hvad er der galt i, at man så efterfølgende får sendt flygtninge retur, så man bevarer presset på, at de kan komme retur? Det er så uforståeligt for mig, som det kan være.

Hr. Arne Melchior bliver ved med at gentage, at det er så horribelt, at vi ønsker det.

Hvad er der galt i, at man ønsker det, når FN selv er i gang med det, således som der står i Kristeligt Dagblad i dag?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg kan ikke bruge yderligere af mit krudt og mine sekunder på at forklare hr. Skaarup, hvad jeg mener. Jeg har udtalt det meget, meget tydeligt heroppefra gentagne gange, både i dag og tidligere.

Men jeg må spørge hr. Søren Søndergaard: Hvad er det for noget med, at jeg ikke går ind for, at Israel skal bombes, fordi jeg er gået ind for, at Milosevic skulle bombes? Hvad er det for en sammenligning?

Jeg plejer at anse hr. Søren Søndergaard for nogenlunde intelligent. I dag viser han efter min mening en dumhed, som skriger til himlene. Der er ingen sammenligning mulig.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er hr. Søren Søndergaard afskåret fra at replicere, men jeg synes ikke, at hr. Melchiors sidste bemærkning skal have lov til at stå uimodsagt.

Jeg vil gerne spørge hr. Melchior, om det ikke er en notorisk kendsgerning, at Israel groft og vedvarende år ud og år ind har overtrådt FN's beslutninger. Er det ikke også en kendsgerning, at det ikke har affødt en eneste reaktion og da slet ikke planer om bombing eller militær indsats fra de vestallieredes side, og at der altså er to standarder i NATO: én standard, der gælder for det tyrkiske regime og for Israel, og en anden standard, der gælder andre steder?

Jeg synes godt nok ikke, hr. Melchior skal slippe af sted med på den måde at bortforklare det problem, vi har oplevet med krænkelse af den palæstinensiske befolknings rettigheder.

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg skal minde om, at den sag, der er på dagsordenen, er folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en international styrke i Kosovo.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Tak til formanden for, at jeg må få en kort bemærkning mere.

Jeg er i øvrigt fuldstændig enig; jeg kan jo ikke på 1 minut redegøre for Israels situation gennem dets 50-årige eksistens. Jeg har aldrig benægtet, at Israel har overtrådt beslutninger i FN, det har jeg aldrig nogen sinde bestridt, og det er noget vrøvl at skyde mig i skoene, at jeg skulle have gjort det. Men det er jo en totalt anden situation. Da Israel på folkerettens grund blev grundlagt for 50 år siden, blev det overfaldet af 14 nationer, og Israel har været omgivet af fjendelande i al sin eksistens, af folk, der i deres nationalpakt har haft stående, at Israel skal fjernes fra Jordens overflade med alle til rådighed stående midler. Der er vel ikke nogen, ud over hr. Søndergaard og hr. Albrechtsen åbenbart, der nu vil påstå, at det er Israel, der er aggressoren i den sag.

Men det betyder ikke, at Israel har opført sig i alle situationer, som de burde. Man bliver faktisk ikke god af at blive bekæmpet og blive holdt nede og blive forfulgt. Man bliver faktisk det modsatte. Vær venlig at tænke på det.

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg skal opfordre både ordførere og medlemmer, der tager korte bemærkninger, om så vidt muligt at holde sig til dagens tema.

Jørgen Estrup (RV):

Det er godt, at kamphandlingerne nu er indstillet. Det giver trods alt plads til optimisme, ikke mindst for de hundredtusinder af flygtninge, som ellers stod over for en ny vinter og for ikke at kunne se nogen fremtid.

Men jeg synes heller ikke, der er grund til at skjule, at det har været tungt undervejs. De oplevelser, vi har haft, har indimellem været mareridtsagtige, og der har unægtelig også været uskyldige ofre.

Facit er trods alt, at vi har markeret, at den type af ekstrem nationalisme og voldelige overgreb, som vi har oplevet i Kosovo, ikke mødes med passivitet, men faktisk med reaktioner, som kan ses og føles, og som gør en forskel.

Det er klart, at der kommer en tid nu til eftertanke om, hvad vi har været igennem, hvordan man angriber lignende situationer i fremtiden. Der er en diskussion om folkeretten, om FN's stilling; det skal jeg ikke komme ind på.

her, men jeg tror, vi har grund til at gøre status og bruge tid på det.

Jeg synes ikke, der er noget grundlag for en sejrstrus. Vi har taget et lille skridt i retning af fred, demokrati og respekt for menneskerettigheder og for mindretal i Kosovo. Det er stadig væk kun et lille hjørne af det plagede Balkan. Men det er et skridt i den rigtige retning, men foran os står der et stort arbejde. Det bliver ikke ufarligt, det bliver ressourcekrævende, det bliver langvarigt, men det er immervæk en god investering i Europas fremtid, en investering, som vi ikke kan undvære, hvis vi ellers vil slippe for en tilbagevenden til, hvad vi oplevede i 1930'erne.

Den store og meget vanskelige opgave bliver jo at skabe en dagligdag i Kosovo og omgivelser, der gør det muligt for serbere og kosovoalbaniere at leve som naboer, som gode naboer eller som mindre gode naboer, men immervæk som naboer. Det slipper de ikke for, og det hvad enten det så bliver – som det ser ud til i øjeblikket – inden for samme statsdannelse, eller man om nogen tid måtte se, at det i stedet for bliver med en grænse imellem, så er de immervæk naboer. Det er det store problem efter det, man har været igennem.

Derfor bliver det også utrolig vigtigt, at man fra den internationale styrkes side nu markerer, at mindretalsrettigheder også gælder for den serbiske befolkning i Kosovo, at man selvfølgelig har krav på beskyttelse, og at UCK skal rette sig efter de krav.

Indsættelsen af styrken sker på grundlag af en FN-resolution, og dermed er der skabt det nødvendige grundlag for at komme videre. Det hilser vi i høj grad velkommen fra radikal side.

Den brede opbakning ses måske mest tydeligt af, at måske mere end 35 lande vil deltage i styrken. Dermed har man set niveauet for den indsats, der nu sker, men det bliver også vigtigt at understrege, at det er en militær indsats, som skal understøtte det civile arbejde. Den egentlige indsats bliver det civile arbejde, og man må håbe på, at den stabilitetspagt, som nu mange lande og organisationer har lagt sig bag, faktisk også bliver ført ud i livet, ikke bare bliver ord, men også bliver med indsats af de nødvendige økonomiske midler og den vilje, som er forudsætningen for at få fredelige og demokratiske tilstande på Balkan.

Fra dansk side er det vigtigt, at vi bærer de byrder, som den type af konflikter, vi har oplevet i Kosova, kræver, men det indebærer altså,

at vi også nu lægger den nødvendige vægt på den civile del. Vi skal bære de militære byrder, men vi skal uægtelig også bære de mindre heroiske byrder, som ligger i den civile indsats. Det bliver langvarigt, det vil kræve stædighed, og det vil blive mindre spektakulært. Der vil være mindre CNN-effekt på det, men det bliver dér, den egentlige indsats skal gøres.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Jørgen Estrup, ligesom jeg spurgte fru Ingrid Rasmussen, hvad Det Radikale Venstres holdning er til det problem, vi står over for, nemlig at der i aftalen indgår en afvæbning af UCK's styrker. Og jeg vil gerne stille et spørgsmål til hr. Estrup, som jo uden tvivl er klar over, at vi allerede står i den situation, at der er et problem: at UCK's styrker står ved siden af bl.a. tyske NATO-styrker. De er endnu ikke skredet til afvæbning. Man ved ikke, hvornår de får ordren til det, men udtalelser fra UCK og også fra civile kosovapolitikere tyder på, at man ikke vil acceptere en afvæbning.

Hvordan vil Det Radikale Venstre sikre, at det her ikke fører ud i en ny konflikt, hvor også danske soldater kan komme til at skulle trække våben og komme ind i en militær kriseagtig situation?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg er ikke så sikker på, at hr. Albrechtsen har ret i, at UCK ikke vil acceptere den demilitarisering, der er tale om. Jeg har hørt UCK-ledere sige præcis det stik modsatte. Men realiteten er jo den, at den store, afgørende militærstyrke er den internationale, og jeg tror, at i den slags tilfælde er det det, der nok bliver det afgørende, og det, som man kan læne sit hoved op ad.

Jeg synes, som jeg også sagde i talen, at det er vigtigt, at man fra den internationale styrke sat ind under et FN-mandat markerer, at mindretalsrettigheder også gælder det serbiske mindretal i Kosova, og at man derfor også er parat til at sætte magt bag ved det. Hvad det må indebære i praksis, må tiden vise.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Spørgsmålet om at sikre det serbiske mindretals vilkår om nødvendigt med væbnet magt, kan vi ikke blive uenige om, vil jeg sige til hr. Estrup; det er ikke det, der er spørgsmålet.

Det oplyses i Information i dag, at UCK's politiske ledere siger, at Kosovos Befrielseshær først vil nedlægge våbnene, når kosovoalbannerne får løfte om en folkeafstemning om deres selvbestemmelsesret. Og det er jo unægtelig et ganske rimeligt og forståeligt krav.

Hvis det er korrekt, så er situationen altså den, at man nu har placeret sig oven på en tikende bombe, der jo kan eksplodere i det øjeblik, hvor NATO's ledelse beslutter rent faktisk at sætte afvæbningen i gang, men hvor den kosovoalbanske ledelse, den midlertidige regering og ledelsen i befrielseshæren ikke vil acceptere den afvæbning. Hvad vil så Det Radikale Venstres svar på den situation være? Vil det være, at vi sender danske soldater ud med det mandat at deltage i en sådan krig, som kan blive resultatet?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Med al respekt for, hvad Information skriver, og al respekt for hr. Albrechtsens interesse for, hvad Det Radikale Venstre måtte mene, så mener jeg trods alt i sidste ende, det afgørende er, hvad der står i FN-resolutionen. Der står, at der skal ske en demilitarisering. Mit spørgsmål til hr. Albrechtsen er, om Enhedslisten faktisk synes, at det er rigtigt, at det skal ske. Man kunne godt få det modsatte indtryk.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslisten vil naturligvis gerne støtte en aftale, som giver en selvbestemmelsesret, og hvor man også fra kosovoalbanners side går ind på den, eventuelt også med en afvæbning, men Enhedslisten finder det ganske enkelt galmandsværk, hvis man nu vil indlede en afvæbning af det, der af den kosovoalbanske befolkning opfattes som en befrielseshær, og så fremkalde en ny krig, og det er den risiko, man løber, hvis man vedtager dette her med det mandat, som er formuleret, og med de bemærkninger, der står i regeringens beslutningsforslag.

Og så spørger hr. Estrup: Hvorfor spørger jeg Det Radikale Venstre? Ja, Det Radikale Venstre er jo sådan set regeringsparti og har dermed et helt særligt ansvar, men også en helt særlig indflydelse på disse her ting. Den danske regering kan jo faktisk også gøre den indflydelse gældende, bl.a. i NATO, og derfor er det ikke uden interesse, hvad et dansk regeringsparti agter at stille op i en sådan situation; om man vil lade

en sådan konflikt løbe og udvikle sig med det resultat, at danske soldater kan ende i et væbnet sammenstød med UCK.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Nej, men jeg er jo sådan set fuldstændig enig med hr. Albrechtsen i Det Radikale Venstres store betydning. Det er ikke det, vi diskuterer.

Så det, jeg derimod måske ville appellere lidt til, er lidt forståelse hos hr. Albrechtsen, hvis vi i øvrigt er enige i, at FN har skrevet en fornuftig resolution, og at demilitariseringen af UCK faktisk er et mål. Kan hr. Albrechtsen så ikke se det fornuftige i, at man en gang imellem ikke lige præcis siger, hvilke midler der skal bruges på forhånd, men at man lader det stå hen i det uvisse vel vidende, at der er et markant styrkeforhold til fordel for den internationale styrke. Det tror jeg i hvert fald at militærstrategerne godt kan se.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes hr. Estrup lidt fordrejer mine ord. Jeg har ikke givet, og Enhedslisten vil ikke give tilslutning til de bemærkninger, der står i regeringsforslaget om demilitarisering, fordi det ikke hviler på en aftale, og det indebærer den risiko, at danske soldater bliver trukket ud i en væbnet konflikt, som kan få dybt tragiske resultater.

Og så må jeg bare konstatere, at hr. Estrup og Det Radikale Venstre altså er indstillet på, fuldstændig klart overvejet og gennemtænkt indstillet på at sende danske soldater ud i noget sådant. Vi må så konstatere, at et parti, der har været båret af en antimilitaristisk tradition, og som i den sammenhæng har en årtier lang – meget længere end Enhedslisten – tradition at være stolt af, altså nu er indstillet på at lægge den tradition på hylden og i stedet indlede noget, som kan blive et farligt militært eventyr, uden at stille nogen som helst krav til det, der skal ske.

Det Radikale Venstre kunne jo sammen med Enhedslisten stille et ændringsforslag, der præciserede, at det ikke må ske.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Ja, men hvis vi er i gang med konstateringerne, så vil jeg da gerne have lov at konstatere, at Enhedslisten altid gør en dyd ud af at sige, at

FN skal man støtte, at FN er baggrunden for al international indsats, der vil stabilisere fred og arbejdet for at skabe ordentlige vilkår for befolkningerne ude omkring. Det, der står i FN-resolutionen, er hr. Albrechtsen og hans parti altså ikke parat til nu at støtte. Hr. Albrechtsen ved udmærket godt, at der i resolutionen står, at der skal ske en demilitarisering. Det var det, vi snakkede om. Det undrer mig godt nok, at Enhedslisten er nået så langt.

Søren Søndergaard (EL):

Da bombeangrebene startede i marts, gik situationen for kosovaalbanerne fra slem til værre. Før var den jo unægtelig utrolig alvorlig. Områder, bl.a. op til Albanien, var blevet etnisk rensset, landsbyer var blevet tømt i forbindelse med kampe med UCK-guerillaer, der var foregået enkelte og meget alvorlige massakrer, og der var et stort antal internt fordrevne. Efter at bombardementerne var gået i gang, gik situationen som sagt fra slem til værre.

Muligheden, som utvivlsomt er blevet diskuteret længe i Beograd, og som forskellige af de mest nationalistiske kræfter i Beograd åbent har antydnet – Seselj og Arkan – blev nu en realitet i Kosova med massive etniske udrensninger. I hundredtusindvis blev folk fordrevet i ly af de bomber, som NATO kastede, som, da vi fik det diskuteret dengang, angiveligt skulle have til formål at forhindre etniske udrensninger, men som i virkelighedens verden ikke forhindrede noget som helst. Intet forhindrede disse bombardementer. Etniske udrensninger, mord, voldtægter fortsatte.

Og i den forstand må vi jo konstatere, at i forhold til det udgangspunkt, der var, har krigen været en katastrofe. Det bliver jo så ikke ændret af, at man så ender med, at de flygtninge, der er kommet i løbet af krigen, så også får lov at vende hjem igen. Det er selvfølgelig noget, vi hilser med glæde.

Det spørgsmål, der rejser sig, er: Var forhandlingsmulighederne udtømt? Det, der kan undre én, og det, der har undret os – vi har rejst det flere gange – er de provokative krav i Rambouilletaftalen, som blev stillet den serbiske delegation, krav om, hvordan økonomien skulle være indrettet, krav om NATO-tropper udstationeret i selve Serbien osv. osv. Og det er klart, at når vi fra kilder, der har været centralt involveret i forhandlingerne, kan læse, at der er blevet brugt formuleringer fra det amerikanske udenrigsministerium som: »Vi

satte med vilje kravene for højt til, at serberne kunne godtage dem. De trænger til at få lidt bombing, og det er, hvad de får«, så går vores skepsis fra at være omfattende til næsten at være enorm.

Vi tror med andre ord ikke på, at forhandlingsmulighederne var udtømt. Vi tror, der var et ønske om at gennemføre de aktioner, og at der var en manglende forståelse for, hvor massive problemer de aktioner ville udløse. En af grundene til det er bl.a. på grund af den løgn, som systematisk er blevet opbygget omkring Bosnien. En løgn, som hed, at alt var kaos, indtil NATO kastede nogle få bomber omkring Sarajevo, så gav de serbiske styrker sig. Men det var ikke derfor, de bosniskserbiske styrker gav sig i Bosnien. Det var, fordi de militært var trængt tilbage på en række områder af regeringshæren og ikke mindst af den kroatisk hær.

Vi står så dér, hvor vi står nu, med et efter vores opfattelse NATO-diktat, som så oven i købet – og det er jo så ironien i det – på en række punkter imødekommer Milosevic i forhold til det, der lå i Rambouillet, fordi en række af de krav, der lå i Rambouillet, er taget ud.

Det NATO-diktat giver tre problemer. For det første: Hvis vi kigger på den internationale styrke, hvor FN's mandat snakker om en international styrke med en substantiel NATO-deltagelse og en enhedskommando, så er NATO blevet fortolket som en NATO-kommando, som Rusland har at rette sig efter.

Det er baggrunden for, at vi nu har det problem med russiske styrker i Pristina, og det er et problem, som selvfølgelig burde være løst for lang tid siden og ikke være kommet dertil. Men for os er det et udtryk for den arrogance, der har ligget fra NATO's side i forhold til den internationale styrke.

Det andet problem er det, vi har diskuteret: afvæbning af UCK. Vi er fuldstændig enige i, at serberne skal beskyttes; skal beskyttes meget. Vi forstår godt, hvorfor serberne har bange anelser. Vi har jo set, hvordan de i Østslavonien og i andre områder er blevet drevet ud. 650.000 flygtninge i Serbien fra andre områder. Ikke meget beskyttelse har de fået. Der har heller ikke lydt meget kritik af den uddrivelse, der er sket af dem. I Danmark sender vi jo serbere fra Østslavonien tilbage til de forføjelser, de er udsat for dér.

Så vi forstår godt, at serberne har problemer og forlanger ordentlig beskyttelse. Men vi me-

ner ikke, at konklusionen på det er en afvæbning af UCK, hvor man lægger op til en konfrontation med UCK.

Vi forstår godt det krav, som har været fra UCK, som siger, at man skal have en afstemning, før man vil aflevere sine våben. UCK's hukommelse er jo ikke dårligere, end at de kan huske, at det ikke er mere end 1 år siden, at UCK blev udnævnt som terrorister af USA, og det ikke er mere end 1 år siden, at det blev aftalt i EU, at nu skulle man altså til at forhindre indsamlinger til UCK.

Og den tredje og sidste ting, som er årsagen til, at vi har problemer med det her forslag, er selvfølgelig, at kosovaalbanerne ikke får den ret til selvbestemmelse. Hvad de vil bruge den til, er jo op til dem selv, men de får ikke retten til selvbestemmelse.

Vi synes, det er underligt, at folk, der snakker meget om demokrati, når det så kommer til et så fundamentalt spørgsmål som den demokratiske ret til at bestemme, laver en aftale, der ikke anerkender det. Det kan Enhedslisten i hvert fald ikke bidrage til.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg har ved gentagne lejligheder spurgt Enhedslisten, om det er muligt at være mere antimilitarist end humanist. Jeg har i de korte indlæg i dag fra hr. Søren Søndergaard hørt, at Mladic, Karadzic og nu Milosevic ikke bliver fanget og kommer for en domstol.

Hvad har hr. Søren Søndergaard tænkt sig? En massiv militær intervention, en gang faldskærmsstyrker, der laver et rent blodigt raid og henter dem ud? Det ville være ideelt. Idealitet i denne her sammenhæng er et stærkt udtryk for omsorgssvigt for Europa og for befolkningen.

Det er klart, at vi gerne ville se de forbrydere for en domstol, men hvad er det for et svar? I det ene øjeblik må vi ikke bruge kampkraft og magt. I det andet øjeblik siger man, at de ikke bliver hentet. Men hvad er konsekvensen af at hente dem, og hvordan skal man gøre det?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu var udgangspunktet for mine bemærkninger, at hr. Arne Melchior havde proklameret sejr. Jeg synes, det var lidt tidligt at proklamere sejr, så længe de, man anklager for krigsforbrydelser, stadig væk bor i deres paladser, men o.k., temperament er jo forskellige. Men jeg

synes, det er et godt spørgsmål, for det er jo det, der er kernen i det her.

Løsningen på Milosevicproblemet, løsningen på det problem, der er i Serbien, er, at den serbiske befolkning gør op med det styre, der er. Det er løsningen. Og derfor er den centrale opgave, vi har i dag, vi havde i går, og vi i øvrigt har haft de sidste 10 år, at støtte de kræfter, der kæmper for demokrati og menneskerettigheder i Serbien, ligesom vi skal støtte dem andre steder, f.eks. i Kroatien.

Og problemet er, at det er blevet svigtet. Og derfor kommer vi hele tiden i de situationer, hvor der tilsyneladende ikke er andre muligheder end at gribe til meget drastiske metoder, fordi hjemmearbejdet ikke er blevet gjort.

Befolkningerne er løsningen. Og det er i øvrigt også det, der fremgår af det forslag, som Enhedslisten har fremsat. Vi bliver altid spurgt: Hvad er alternativet? Vi har fremsat et forslag. Det kan desværre ikke komme til behandling på grund af et eller andet procedureproblem. Det synes vi er beklageligt. Vi vil nu stille det som ændringsforslag til regeringens forslag, og så kan vi jo få mulighed for at diskutere det i forbindelse med andenbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Ja, det er ofte gentaget fra Enhedslistens side, at vi skal støtte de demokratiske kræfter, vi skal støtte oppositionen. Hvordan, vil jeg spørge hr. Søren Søndergaard. Skal vi give dem våben? Skal vi være med til at starte en ukontrolleret borgerkrig? Eller skal vi gå ind og være konsekvente? Skal vi undlade en situation, som vi ikke undlod, når det gælder Bosnien, da vi havde sikre områder, vi rendte fra efter at have erklæret dem sikre?

Jeg mener, Enhedslistens generelle holdning på det her område er ord og dyb omsorgssvigt for en demokratiudvikling i Europa.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg kan jo kun gentage, at da vi havde desertørerne fra den serbiske hær i Danmark, da sagde vi fra Enhedslistens side: Lad os sende et klart signal til Milosevic. Lad os give dem asyl her i Danmark, fordi de siger nej til at kæmpe i nationalistiske krige. Flertallet i Folketinget inklusive Centrum-Demokraterne gik ikke med på det. Så hvem der laver omsorgssvigt, hvem der i virkeligheden fører en politik,

der gavner Milosevic, ja, det kan vi jo lade andre afgøre. Jeg har min bestemte opfattelse af det.

Jeg vil godt give et konkret eksempel på, hvad man kunne gøre, bortset fra at jeg ikke kan lade være med at nævne, at det jo var meget interessant, at Texaco 2 uger inde i krigen leverede olie til Milosevic. Man havde glemt at lukke for olieforsyningen til ham, samtidig med at man bombede olieraffinaderier. Det viser jo nogenlunde, hvor latterligt det hele er. Men det konkrete eksempel, man kunne give, er: Hvorfor er der ikke for længst lavet en satellitkanal, der sender objektive oplysninger til Balkan; på basis af menneskerettigheder og demokrati sender oplysninger, så alle folk på Balkan via en parabolantenne kan tage det ned? Hvorfor er det ikke lavet?

Hvor mange dage skal vi bombe, før der er nogen, der får den geniale idé, noget der vil koste formentlig 5 minutters krigsbudget?

Kim Behnke (FP):

Det var naturligvis ikke nogen behagelig begivenhed, da NATO var nødsaget til at starte bombardementerne i Kosovo, men efter Fremskridtspartiets opfattelse var alternativet meget værre, nemlig at vi ville pådrage os et historisk ansvar for at vende ryggen til en udvikling, der kunne brede sig til langt større og mere omfattende områder end Kosovo og nabolandene. Derfor var det nødvendigt at få sat en stopper for de etniske udrensninger, som Milosevic og hans paramilitære styrker havde sat i gang.

Nu har bombardementerne virket, hævdes det. Det er lykkedes at få Milosevic til at underskrive en aftale, oven i købet er den blevet ratificeret i det serbiske parlament. Men jeg er til dels enig i hr. Estrups udsagn om, at der bestemt ikke er nogen grund til at have en sejrstrus, for den krig, der er blevet kæmpet, har jo været en lidt mærkelig form for krig.

Der er ikke ret mange militære styrker, der er gået tabt, hverken på den ene eller på den anden side, men til gengæld har de civile lidelser været ganske betragtelige. Hundredtusinder af mennesker er blevet fordrevet fra Kosovoområdet og befinder sig nu i flygtningelejre i de tilstødende lande.

Derfor er moderne krigsførelse gået fra, at det var noget, der i middelalderen kun vedrørte soldaterne, og til, at det nu mere eller mindre kun er noget, der vedrører civilbefolkningen, og derfor skal krigsvåbenet kun bruges, når det er

absolut nødvendigt, og det var det i spørgsmålet om at få stoppet Milosevic.

Når vi kigger på det beslutningsforslag, som regeringen har fremsat, er der en række ting, som vi gerne vil sætte spørgsmålstegn ved:

Det første er, at man kalder KFOR for en sikkerhedsstyrke. Hvorfor kalder man det ikke for en fredsbevarende styrke? Hvad er forskellen på en sikkerhedsstyrke og en fredsbevarende styrke? Fremskridtspartiets opfattelse er nemlig den, at vi skal støtte, når der indsættes fredsbevarende styrker, og når der ligefrem ligger et FN-mandat bag en fredsbevarende styrke, ja, så skal vi naturligvis som de 34-35 andre lande, der bakker op om KFOR, medvirke.

Men begrebet sikkerhedsstyrke kan jo være valgt, fordi det er moderne sprogbrug, men det kan også være, at der ligger væsentlig mere i begrebet sikkerhedsstyrke end i en fredsbevarende styrke. Der er nemlig en række problemer i området, som jo ikke er løst endnu.

Det efter Fremskridtspartiets opfattelse vigtigste problem, der er uløst, er relationerne til Rusland. Vi har set stærke russiske kræfter for at lade være med at ville underkaste sig NATO's kommando i området, men parallelt med det forsøge at indlede et særligt kapløb om, hvem der kunne nå først frem. Og vi ser et billede, som minder om det, vi oplevede i Tyskland ved afslutningen af Anden Verdenskrig, nemlig at da man først havde fået sig placeret, ja, så fik man nogle grænser, som kom til at vare i 45 år. Sådan må det ikke blive i Kosovo, og derfor må der findes en løsning i forhold til russerne.

Når vi kigger på forslaget, er der også en bemærkning om, at danske F 16-fly sammen med det øvrige danske militær skal bidrage til en NATO-indsats på det vestlige Balkan, stå til rådighed osv. Vi synes, at der er brug for at få helt præcist at vide for Folketinget, hvad de danske F 16-fly i givet fald skal medvirke til. Begrebet »at deltage i det vestlige Balkan« er ikke tilstrækkelig afgrænset til, at vi bare umiddelbart kan give tilsagn om, at danske F 16-fly skal operere i området.

Så er det regeringens intention, at de 340 mio. kr., som det her projekt kommer til at koste, skal afholdes inden for forsvarsrammen. Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at det er forkert at afholde udgifterne inden for forsvarets bevillinger. Det danske forsvar har ikke 340 mio. kr. liggende til rådighed, og derfor vil det nødven-

digvis betyde en stærk svækkelse af det nationale danske forsvar.

Derfor er det vores opfattelse, at man i stedet for burde hente de 340 mio. kr. i ministeren for udviklingsbistands bugnende kasser med penge til brug for humanitær indsats, og eftersom man ikke har haft nogen krig i Kosovo, men en humanitær aktion, så må de 340 mio. kr. til oprydningen absolut også kunne være en humanitær indsats.

Det sidste, jeg skal spørge om, er, hvorfor der i bemærkningerne til forslaget overhovedet ikke bliver beskrevet, hvilken rolle OSCE forventes at skulle have i forbindelse med opbygningen af Kosovo. Det synes vi også vi skal have svar på.

Men det samlede indtryk hos Fremskridtspartiet er naturligvis, at vi støtter forslaget. Det manglede bare, om ikke Danmark blandt de andre 35 lande deltager i at få skabt en varig fred i Kosovo. Det fortjener den befolkning, som er fordrevet, sådan at de kan vende tilbage til deres hjem.

Jann Sjørnsen (KRF):

Det er overordentlig glædeligt, at Folketinget ekstraordinært er blevet indkaldt til at give møde i dag for at give sit samtykke til, at danske militære styrker stilles til rådighed for en international styrke i Kosovo. Det, som vi vel alle har håbet på, men som det fra tid til anden har været lidt svært at tro på, er sket: en fredsløsning for Kosovo, ja, for Balkan synes inden for rækkevidde.

Kristeligt Folkeparti kan helhjertet støtte det beslutningsforslag, som regeringen i dag har fremsat for Folketinget, sådan som vi i øvrigt har støttet de øvrige beslutnings- og lovforslag fra regeringens side vedrørende konflikten på Balkan.

Beslutningen i dag vedrørende det danske bidrag til sikkerhedsstyrken i Kosovo er betydelig nemmere at bifalde end specielt beslutningerne om de danske militære bidrag til bombningerne af forbundsrepublikken Jugoslavien. Nok var det svært at træffe beslutningen om at sende danske soldater og F 16-fly f.eks. ind i NATO's luftbombardementer, men det var nødvendigt. Truslerne mod Milosevic måtte effektiviseres, hvis den etniske udrensning i Kosovo skulle stoppes.

Jeg er således ikke i tvivl om, at NATO's beslutning om at bombe var rigtig. Bomberne var nødvendige for at opbygge fundamentet for den forhandlingsløsning, som gode kræfter in-

klusive de russiske, som ikke skal undervurderes, fik forhandlet på plads. En aftale, som nu også er blevet konfirmeret af FN's Sikkerhedsråd.

Det er soldater fra den internationale danske brigade, der skal udsendes. Jeg vil i den forbindelse gerne sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side er fuld af respekt for de soldater, der nu skal udsendes, ligesom vi er det over for de medborgere, der allerede er eller har været udsendt til løsning af de humanitære og militære opgaver på Balkan.

Derimod aftvinger det ikke respekt, at nogle ganske vist få af de indkaldte soldater i DIB'en tilsyneladende nu forsøger at undslå sig en udsendelse til sikkerhedsstyrken i Kosovo. Det er ganske enkelt uacceptabelt, eftersom de kontraktligt har forpligtet sig til at stå til rådighed i forbindelse med sådanne internationale opgaver, og de er også blevet aflønnet herefter.

Fra første færd har Kristeligt Folkeparti lagt vægt på, at beslutningen om at bombe hang uløseligt sammen med beslutningen om at yde en humanitær indsats i nærområdet kombineret med viljen til om nødvendigt at give de fordrevne kosovoalbaniere midlertidig opholdstiladelse i Danmark.

Beslutningen om at indsætte en international sikkerhedsstyrke i Kosovo hænger tilsvarende uløseligt sammen med, at der nu er brug for massiv hjælp til repatriering og reintegration, minerydning, genopbygning af infrastrukturen både fysisk og socialt, hvis målet om en varig fredsløsning på Balkan skal nås, og det skal det jo.

Genopbygningshjælpen må også omfatte Serbien, under forudsætning af at Milosevic strækker våben, det vil sige, at han ikke længere sidder på magten i Serbien.

Jeg har forstået, at regeringen er ved at forberede det danske bidrag til den genopbygningsindsats, som nu forestår, ud over det, som vi diskuterer i dag. Et sådant bidrag har naturligvis også Kristeligt Folkepartis støtte.

Vi kan derimod ikke støtte, at det danske bidrag finansieres ved, at der tages penge fra allerede prioriterede Danidamidler til verdens fattigste. De fattigste får desværre ikke mere brød på bordet eller en mere bæredygtig udvikling af, at der nu er udsigt til fred på Balkan. Derfor må der efter Kristeligt Folkepartis opfattelse simpelt hen nye penge til, hvis kassen med midler til humanitære katastrofeindsatser under Danidarammen nu er tom.

Med disse ord vil jeg gerne tilsige regeringen Kristeligt Folkepartis støtte til det fremsatte forslag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan forstå, at hr. Jann Sjursen ligefrem vil tvinge danske soldater til at deltage i den her styrke. Jeg vil godt spørge hr. Jann Sjursen, om det måske ikke ved nærmere overvejelse trods alt er et lidt vidtgående synspunkt at komme med i en situation, hvor der jo helt klart ikke er tale om noget, som er begrænset til en fredsbevarende styrke, men snarere i realiteten er det, man kalder fredsskabende. Jeg tror nok, man har opfundet udtrykket fredsstøttende for at undgå den diskussion.

Måske hørte jeg forkert, men jeg håber da ikke, at det kan være Kristeligt Folkepartis opfattelse, at danske soldater skal tvinges til at deltage.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jamen jeg kan bekræfte, at hr. Keld Albrechtsen hørte forkert. Jeg sagde ikke noget om, at vi vil tvinge danske soldater i DIB'en til at indgå i sikkerhedsstyrken. Jeg sagde, at det var uacceptabelt, hvis man satte sig imod det, man kontraktligt er forpligtet til.

Hvilke sanktioner det skal afføde, har jeg ikke taget stilling til, men jeg mener faktisk, at det, at der er nogle, der vil slippe uden om de forpligtelser, som de kontraktligt har indgået i, givet fald må afføde kraftige sanktioner. Hvad det skal være, har jeg ikke sagt noget om i min tale, men jeg har heller ikke sagt, at vi vil tvinge folk til syvende og sidst. Det må vurderes, og det har jeg også forstået at forsvarsministeren i øjeblikket gør.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

O.k., man vil så ikke tvinge, men jeg ved ikke, hvad det så er for sanktioner, hr. Jann Sjursen tænker på.

Under alle omstændigheder vil jeg godt spørge, om hr. Jann Sjursen ikke kunne have forståelse for, hvis der var en soldat, som sagde: Javist, en kontrakt, men hvis jeg risikerer at skulle ud i bjergene og deltage i kampe med UCK's styrker omkring afvæbning, så synes jeg ikke, at min samvittighed kan række til det. Bør

vi så ikke have respekt og forståelse for, at en sådan soldat siger nej tak til den her opgave?

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg har ikke ret megen forståelse for, at soldater – i det her tilfælde – ikke vil leve op til det, man i givet fald er kontraktligt forpligtet på.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Tænk engang: Det er kun 3 uger siden, at vi under afslutningsdebatten her i Folketinget drøftede situationen i Kosovo og NATO's indsats. Jeg sagde dengang, den 27. maj, at nu var det vigtigt, at vi stod sammen, at vi holdt fast, at vi holdt ud i NATO. Vi vidste, at det var tungt; vi vidste, hvor meget der helt fundamentalt stod på spil. Og pludselig gik det stærkt.

Når sandheden skal frem, tror jeg ikke, at mange her i salen den 27. maj havde forestillet sig, at vi i dag skulle drøfte, hvordan vi følger en FN-resolution op, hvordan vi følger en teknisk militær aftale om serbisk tilbagetrækning op, hvordan vi følger en helt, helt ny situation op, da Milosevic bøjede sig, og at vi nu, den 16. juni, skal i gang med den næste fase, der, som en af de politiske ordfører så rigtigt sagde det i dag, kan blive et vendepunkt for hele Europas fremtid i virkeligheden.

Gennem måneder har vi set dem, gennem måneder har vi hørt om dem, gennem måneder har vi følt med dem, men måske aldrig følt helt som dem. De fordrevne mennesker i Kosovo har med rette haft vores opmærksomhed gennem de seneste mange, mange uger og måneder. Udsultede, udslidte, nogle gange torturerede fra fængselsstraffe, grædende eller blot stirrende ud i luften i en stemning af apati. Kosovos borgere har slæbt sig over grænsen og bjergene til Makedonien og til Albanien.

Vi har været vidner til mennesker på flugt fra et uhyggeligt regimes forfølgelser, et regime, der har gennemført en etnisk udrensning, vi ikke har set magen til i Europa siden Anden Verdenskrig. Jeg synes, det er vigtigt at huske på også under debatten her i dag. Det er vigtigt, at der nogle gange er situationer, hvor de beslutninger, vi træffer, træffes med den historiske bevidsthed, det er så nødvendigt at huske på.

De serbiske soldaters ordrer var tydelige og uhyggeligt klare: De skulle ud af deres eget land, kosovoalbanerne, ikke for det, de havde gjort, men for det, de er: kosovoalbanere.

Det er vigtigt at holde fast i, at de lidelser, som det serbiske styre påførte borgerne i Kosovo, kunne ingen sidde overhørig, i hvert fald ingen, som ville leve videre med sin selvspekt i behold, og det ville vi i Danmark og i NATO og i Europa. Vi holdt ud, og vi holdt sammen, og det har været fuldstændig afgørende.

Engang for ikke længe siden var verden delt op i to: den frie verden på den ene side og så den verden, som levede bag et tungt, uigennemtrængeligt Jerntæppe. I dag deler vi ikke længere verden op på den måde. Tværtimod har vi grund til at sige, at vores humanistiske værdier har vundet genklang i mange af de lande, som tidligere var lukkede, totalitære regimer.

Lande som Polen, Tjekkiet, Ungarn og ikke mindst de baltiske lande er klare eksempler på lande, der har taget de grundlæggende, universelle værdier til sig med fokus på respekten for det enkelte menneske og dets rettigheder, taget det til sig på en meget afgørende måde. De lande har påbegyndt en proces, hvor de er på vej ind i det politiske, økonomiske og forsvarsmæssige samarbejde i Europa. En fantastisk ny situation, som er bærekraft og hovedlinje i alt det udenrigspolitiske arbejde, regeringen står for i Europa.

Men jeg synes også, vi skal huske i dag, at den samfundsform, demokratiet, og de værdier, vi står for, såvel under den kolde krig som i dag, altid vil blive udfordret, ikke er evigt forankrede eller gyldige og taget som selvindlysende alle steder. Og derfor skal vi også være parate til, når alle andre veje er afprøvet og der ikke er andre veje foran os, at bruge det sidste kort: at kæmpe for disse værdier, være parat til at kæmpe for humanismen.

Dér føler jeg at skellet går i fremtiden. Mellem dem, der er parat til at sætte handling bag ordene og kæmpe for menneskers ret til at leve et liv i værdighed i deres eget land og i god sameksistens, og dem, der ikke er parat hertil.

Der vil altid være nogle, som mener: Ikke nu, ikke på den måde. Vi må starte helt forfra, vi må finde en anden vej, vi må tale videre om spørgsmålet, samtidig med at de etniske udrensninger finder sted for vore åbne øjne. Jeg vil sige med det samme: Det er bare ikke os, og det er heldigvis ikke et meget bredt flertal i det danske Folketing.

Det, vi så ske i Kosovo, efterlod ikke på nogen måde nogen tvivl. Vi forsøgte overtalelse

med diplomatiets hjælp. Vi sendte fredsmægler efter fredsmægler af sted. Vi havde OSCE i gang med at analysere, vurdere og se på. De kunne ikke få lov at udføre deres opgave, og mæglerne blev mere og mere hule i deres forklaring på, hvorfor man ikke var nået igennem.

Det nyttede ikke, det sidste kort måtte trækkes, vi måtte sætte hårdt mod hårdt for at sikre humanismen. Det har historien i dette århundrede lært os, og vi er holdt op med at handle mod bedre vidende. Derfor glæder jeg mig over den brede og aldrig svigtende enighed, ikke alene her i Folketinget, men måske endnu vigtigere i hele den brede danske befolkning, vi endnu en gang har set stå sin prøve.

Vi har stået sammen i NATO om at standse undertrykkelsen og udrensningen af et helt folk. Nu skal vi stå sammen om at skabe freden. Det er derfor, vi er her i dag.

Vi har standset myrderierne og udrensningen, nu skal vi vinde freden. Det kræver vedholdenhed, det tager tid, det vil tage år, det vil tage mange år, og jeg håber meget, vi igennem alle de år, vi har foran os, kan holde fast i den indsats for at vinde den fred, også når Kosovo og Balkan ikke længere er på avisens forsider eller blandt topnyhederne i tv-nyhederne. Nu starter det kæmpemæssige arbejde med at genopbygge, hvad Milosevic og ultranationalisterne brød ned.

Kosovos befolkning, ja, den vil aldrig komme over det, som er sket. Dertil har myrderierne og massakrerne på uskyldige været for omfattende. Der vil altid være et sår i deres sjæl og i deres hjerte.

Vi kan måske hjælpe med at lindre det sår, men vi kan især gøre vores for at sikre, at deres liv kan komme til at hænge sammen igen. Vi kan sikre, at de vinder freden med alt, hvad den indebærer af frihed og håb for fremtiden.

Det er opgaven i al sin enkelhed, den er ambitiøs, og den er omfattende, og det er derfor, vi er her i dag. Som da vi besluttede at yde vores indsats i kampen mod Milosevic, så skal vi nu beslutte at yde vores indsats for at sikre freden i dette plagede område af verden. Vi skal beslutte, om Danmark skal deltage i den internationale styrke, som i denne tid rykker ind for at sikre freden i Kosovo.

For regeringen står det fuldstændig klart: Vi skal bidrage. Selvfølgelig skal vi være med til at gøre vores til, at FN's Sikkerhedsråds resolution 1244, som danner rammen for freden i Kosovo, kan føres ud i livet. Og så må vi aldrig nogen

sinde glemme, at nok var de seneste måneder en kamp for kosovoalbanernes ret til at bo i deres eget land, men det var i virkeligheden også i lige så høj grad en kamp for netop de værdier, som vi sætter højest.

Opgøret med Milosevic er ikke et angreb på det serbiske folk. Derfor er det lige så afgørende, at vi sikrer, at det serbiske mindretal i Kosovo også beskyttes, også får sikret freden, også får sikret deres rettigheder.

Således blev opgøret med Milosevic, hans ultranationalister og generaler også en kamp for vores egen selvrespekt. Vores selvrespekt har vi i behold.

I dag skal vi beslutte at sende 850 danske soldater til Kosovo. Der er meget arbejde at gøre på Balkan i de næste mange år, ikke alene i Kosovo, men på hele Balkan. Jeg synes, det er helt uden tvivl, at vi må fastslå, at vi danskere skal være med nu og i fremtiden. Som én af kollegerne sagde forleden i Det Udenrigspolitiske Nævn: Ansvar for freden er jo også vores, og det koster, og den pris må vi være med til at betale.

Om kort tid håber jeg at Finansudvalget også vil sige ja til det aktstykke, regeringen har lagt frem om en udbygning og opfølgning af vores humanitære indsats. Lad os fortsætte med at løfte vores del af ansvaret, vores fælles ansvar for menneskeret, for humanisme, for anstændighed. Det er det, der er centrum for vores politiske arbejde, og det er det, der er centrum for vores indsats i vores del af verden.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke for indlæggene i dag og for den helt store tilslutning, som der er her blandt Folketingets partier til forslaget om en dansk indsats i Kosovo.

Luftoperationerne blev indledt for 12 uger siden. Det, der skete ved den beslutning, var, at vi valgte at lægge et militært pres bag bestræbelserne for at finde en politisk løsning. Forhandlingerne var brudt sammen. Den etniske udrensning var indledt. Det internationale samfund opstillede en række krav til Milosevic som betingelse for at ophøre med luftoperationerne.

Jeg synes, vi skal have på det rene, at da Rambouilletforhandlingerne brød sammen, var der allerede i henhold til UNHCR 360.000 flygtninge. Den etniske udrensning var i fuld gang. I den første uge efter sammenbruddet af forhandlingerne blev der yderligere 160.000 flygtninge og fordrevne i en kampagne, som var ty-

deligt veltilrettelagt, og som kun havde ventet på et sammenbrud.

Vi ved også, at dagen efter forhandlingssammenbruddet måtte den norske formand for OSCE nødtvungen træffe den beslutning at trække KVM'erne ud, disse ubevæbnede, civile OSCE-medarbejdere, som havde gjort et udmærket arbejde. Han var nødt til at trække dem ud på grund af deres sikkerhedssituation, en beslutning, som han jo måtte træffe med stor betænkelighed, men var nødt til at træffe.

Deraf mener jeg man kan se, at det ikke var bombardementerne, det var ikke luftangrebene, der startede den etniske udrensning. Den var godt i gang, og den var vel planlagt. På det punkt synes jeg ikke at hr. Søren Søndergaard skal have held til at omskrive historien.

Til sidst valgte hr. Milosevic så at gå ind på de krav, der var stillet op. Med et mandat fra FN's Sikkerhedsråd er der nu omsider udsigt til en fredsløsning. Vi er nået dertil, kun fordi NATO og EU og G 8-kredsen stod sammen.

Vi har ikke til sinds at glemme, hvorfor vi holdt Milosevic fast på opfyldelsen af kravene. Mennesker drevet på flugt og gennet ind i togvogne bragte uhyggelige minder frem om ugeringer, som vi troede hørte fortiden til. Begivenhederne i Kosovo var med til at knæsette et grundlæggende princip: regeringer har ikke ret til at gemme sig bag landegrænser og påstået suverænitet, når der begås uhyrlige overgreb mod civilbefolkningen; etnisk udrensning vil ikke blive tolereret.

NATO-styrken er nu i gang med at indfri det løfte, der blev givet for 12 uger siden: at sikre, at Kosovos indbyggere, albanere og andre kan leve fredeligt.

KFOR-styrkens indsættelse sker på baggrund af en militærteknisk aftale indgået med Forbundsrepublikken Jugoslavien. Vi må være forberedt på, at det bliver en vanskelig opgave. Der har været de første sammenstød mellem serbere og kosovoalbanere, og KFOR-styrkerne har også været nødt til at gøre brug af deres ret til selvforsvar. Det vil næppe være sidste gang. Det afgørende er, at der også i den næste fase er en politisk vilje til at stå distancen.

Det humanitære sigte med indsatsen er uændret. Derfor er også KFOR-styrken jo kun én blandt mange aktører bag den internationale tilstedeværelse i Kosovo. Både FN og FN's humanitære organisationer, ikke mindst UNHCR og OSCE, og EU er tildelt vigtige roller i hele det genopbygningsarbejde, der nu forestår.

Danmark har vedholdende støttet NATO's indsats på det vestlige Balkan. Vore fly, skibe og opklaringsenheden i Albanien har ydet en væsentlig indsats.

Jeg vil gerne takke for den brede støtte bag den danske indsats her i Folketinget og for den udbredte støtte i befolkningen til den linje, der er lagt, og jeg vil endelig også gerne takke alle dem, der har gjort en stor indsats for, at vi er kommet så vidt.

Med Folketingets samtykke til dansk deltagelse vil der være tale om en konsekvent videreførelse af det danske engagement for at tilvejebringe en løsning på konflikten i Kosovo. Det er en dag, jeg har set frem til.

Vi havde helst set, at man kunne være gået fra Rambouillet og direkte til at indsætte en fredsbevarende styrke. Milosevic ville det anderledes. Derfor har indsatsen i de seneste uger været helt nødvendig. Det er kun første skridt på vejen. Der vil i mange år fremover være behov for en stor politisk, humanitær og økonomisk indsats til gavn for hele regionen.

Godkendelsen af stabilitetspagten for det vestlige Balkan markerer, at vi allerede er i fuld gang med at se på de langsigtede behov, som jo ikke mindst knytter sig til en bedre økonomisk og social udvikling i det vestlige Balkan. Med pagten er der skabt en sådan langsigtet ramme for samarbejdet mellem det internationale samfund og landene i regionen for at sikre stabilitet, sikkerhed, demokratisering, økonomisk udvikling og genopbygning. Vi har nu mulighed for at lægge et fundament for et demokratisk Balkan. Vi må tilvejebringe grundlaget for varig fred i regionen. Det bliver ikke let og heller ikke nogen billig opgave. Men jeg er overbevist om, at vi ikke har råd til at lade være.

Og så et par bemærkninger til nogle af de spørgsmål, der har været rejst fra ordførerne. Først kan jeg ikke lade være med at gøre den bemærkning, når jeg sådan ser tilbage på diskussionen, som den har forløbet de sidste par måneder, at lykkeligt er et land som Danmark, der har så mange civile og militære udenrigspolitiske eksperter, som har boltret sig i avissiderne og på tv-skærmene med, at det, vi var i færd med, var helt håbløst, aldrig kunne føre til det mål, vi har sat os, nemlig at serberne ville give efter og gå ind på de krav, helt rimelige krav, der var opstillet. Men det er sådan min egen lille konstatering.

Hr. Keld Albrechtsen og hr. Søndergaard har gjort meget ud af UCK i denne her sammen-

hæng. Må jeg gøre opmærksom på, at UCK har været med til at undertegne Rambouilletaftalen, som er grundlaget, og vedstår deres underskrift på denne aftale. Det er jo helt fundamentalt. UCK er ikke blevet tvunget til at indgå en aftale. De har fundet det i deres egen interesse, deres folks interesse at gøre det. Og deres premierminister Thaci, som var i byen i går, lægger jo ikke skjul på, at UCK har undertegnet og vedstår denne underskrift. De er en del af aftalen.

Hvad demilitariseringen angår, er der detaljeret gjort rede for i Rambouilletaftalen – og det er fortsat det, der er gældende – hvorledes demilitariseringen skal foregå skridt for skridt, hvilke våbentyper den omfatter, og hvornår den skal være gennemført.

Lad mig føje til, at jeg tror, ja, jeg vil da håbe, at UCK kunne få en vigtig politisk rolle som et led i en ny politisk struktur i Kosovo. Det er der bestemt kræfter i UCK der gerne ser. Jeg ved ikke, hvilke synspunkter der ender med at sejre i UCK, men vi kan da se kræfter i UCK, som ønsker, at de skal spille en fredelig rolle i genopbygningen af Kosovo.

I øvrigt er det jo sådan, som det fremgår af aftalen, og det kan hr. Keld Albrechtsen gøre sig bekendt med, at NATO-styrken har et mandat fra FN til at anvende alle nødvendige midler for at nå de opstillede mål. Det gælder i alle faser, og det er en del af FN-mandatet. Det er ikke skjult. Det står udtrykkeligt også i forslaget til folketingsbeslutning, og det gælder selvfølgelig også det danske bidrag: alle nødvendige midler for at nå de opstillede mål, også for at beskytte serbere, også for at gennemføre demilitarisering.

Hr. Søvnald var inde på specielt serbernes holdning og forhold i forbindelse med fredsaf-talen og hele genopbygningsindsatsen. I stabilitetspagten, som jo blev indgået her for ganske få dage siden, er Serbien nævnt som mulig modtager af hjælp; men der stilles betingelser. For det første den helt klare betingelse, at serberne nu også lever op til det, de har skrevet under på, og det er jo ikke noget, de ellers har været kendt for. Det er betingelse nummer 1.

Betingelse nummer 2 er selvfølgelig, at de gennemfører en demokratisering af deres eget land, for hensigten er jo at skabe demokrati og stabilitet på Balkan. Der bliver ikke stabilitet på Balkan, hvis vi ikke får et demokratisk Serbien, og derfor er det helt rimeligt at stille den betingelse, for at også FRY kan modtage bistand til genopbygning, at der sker en demokratisering

af landet. Hvilket parlament ville i øvrigt bevilge penge til et Serbien, hvor alt fortsatte, som det var? Jeg tror ikke, det ville være nemt for mange parlamenter at træffe den beslutning, men hvis demokratiseringen går i gang, åbner der sig selvfølgelig også muligheder for, at Serbien kan få del i den bistand, der er nødvendig for genopbygningen.

Jeg tvivler ikke på, som det er blevet sagt af hr. Søren Søndergaard, at SF og Enhedslisten er enige om at være imod etnisk udrensning; det har jeg aldrig tvivlet på. Men vi kan bare konstatere, at SF og Enhedslisten ikke var klar til at lægge et militært pres for at opnå de mål, vi havde sat os; dér ligger forskellen.

I øvrigt må jeg sige til Enhedslisten, at det beslutningsforslag, som jeg jo kender, og som ikke er direkte til behandling i dag, synes jeg virkelig er ret afslørende. Jeg må ærlig talt opfatte det beslutningsforslag som et forsøg på at opstille et alibi for ikke at stemme for det forslag, vi behandler her.

Jeg synes, Enhedslisten og dermed hr. Søren Søndergaard og hr. Keld Albrechtsen har et meget specielt grundproblem i denne sag. De vil jo tydeligvis gerne være kosovoalbanernes venner og UCK's venner og fortalere, men de vil ikke gå ind for midlerne. Det er jo ikke kosovolbanerne og UCK, der har sagt, at NATO skulle forholde sig passiv, tværtimod. Det må selvfølgelig gøre ondt i hr. Søndergaards sjæl at se, at NATO-styrkerne faktisk bliver budt hjertelig velkommen af kosovolbanerne. Det er jo sandheden, og derfor er det svært for hr. Søndergaard at spille den rolle som kosovoalbanernes og UCK's bedste ven, når hr. Søndergaard ikke vil de midler, der skal til, for at vi kan sikre en anstændig tilbagevenden for de fordrevne.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har nu følgende korte bemærkninger: Hr. Arne Melchior, hr. Søren Søndergaard, hr. Keld Albrechtsen og hr. Villy Søvnald.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne rette en tak til statsministeren og udenrigsministeren – og jeg tror tilmed, jeg kan gøre det på manges vegne – for de taler, vi netop har hørt.

En særlig tak vil jeg sige til statsministeren. Det er vist ret usædvanligt, at statsministeren tager ordet i en sådan debat på det tidspunkt og

på den måde, som det er sket på her. Jeg synes, det var prisværdigt, og at der blev slået nogle ting fast, som kan stå som målsætning i lang tid fremover i den slags væsentlige spørgsmål. Selv vil jeg fremhæve, at statsministeren sagde, at vi har følt med ofrene, men vi har ikke kunnet føle som ofrene. Det er jo så sandt, så sandt. Den raske forstår ikke den syge, den mætte forstår ikke den sultne, og den heldige forstår ikke den lidende. Det er meget vigtigt at huske på.

Der er her i dag blevet talt om at hidse sig op. Hvorfor ikke i stedet tale om at engagere sig? Det engagement, som regeringen er gået i spidsen for i disse sidste 3 måneder, har sin store andel i og sammen med det store flertal i Folketinget æren for, at Danmark i de foreliggende situationer har optrådt på en måde, som også vore børn vil kunne være stolte af. Derfor denne absolut varmt følte tak til regeringen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

På spørgsmålet om afvæbning af UCK's styrker bekræftede ministeren, hvad vi har frygtet i Enhedslisten, nemlig at man vil bruge alle de nødvendige midler eller i hvert fald de midler, man har ret til på det grundlag, som ligger i folketingsbeslutningen.

Så henviste ministeren til, at UCK skulle vedgå Rambouillet-aftalen. Det er muligvis rigtigt, det kan godt være. Men problemet er jo, at den aftale ikke eksisterer mere, for så vidt angår de dele, der skulle sikre Kosova-befolkningens ret til ved en folkeafstemning på et senere tidspunkt at bestemme sin egen fremtid, herunder om man f.eks. ville have et andet forhold til Jugoslavien. Det indebærer jo igen – og det håber jeg ministeren vil bekræfte – at hverken ministeren eller Enhedslisten i dag er i stand til at forudse, hvordan tingene vil udvikle sig, og dermed også er ude af stand til at forudse, om UCK vil nedlægge våbnene og lade sig afvæbne eller ej.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Også tak for svarene fra både statsministeren og udenrigsministeren.

Statsministeren formulerede det sådan, at når alle andre veje er afprøvet, må vi være villige til at sætte handling bag ordene, og udenrigsministeren formulerede sig parallelt hermed. Nu er det ikke for at trætte – for jeg synes, der altid er noget trættende ved historisk at ville have ret –

jeg vil bare konstatere, at det vel er det, som det bliver ganske interessant at diskutere efterfølgende.

Jeg kan konstatere, at Danmarks tidligere udenrigsminister, hr. Uffe Ellemann-Jensen, i en artikel i Berlingske Tidende fra i går, som han selv har skrevet, siger, at man ikke havde udtømt alle økonomiske og politiske og diplomatiske midler, før man greb til magtanvendelse. Der er forskellige opfattelser af det spørgsmål, og jeg tror ikke, vi når til nogen afklaring i dag, men jeg har tidligere udtrykt, at jeg synes, det bliver interessant at se historikere vurdere de forløb, der har været.

Når det er så vigtigt, er det jo, fordi det her vil komme til at danne skole for fremtiden. Hvis man betragter det her som en succes, kan vi risikere, at succesen gentager sig med titusinder af dræbte på begge sider og to lande, der er bombet sønder og sammen, så inden man griber til et sådant middel igen, har vi vel behov for for fremtidens skyld at spørge: Kan vi virkelig ikke gøre det bedre?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Søren Søndergaard som ordfører i anden omgang.

Søren Søndergaard (EL):

Udenrigsministeren siger, at det ikke skal lykkes hr. Søren Søndergaard at komme igennem med sin historieforsknings – nej, det skal det ikke.

Problemet er jo bare, at det, udenrigsministeren sagde, ikke var særlig oplysende. Det er da rigtigt, at der var 300.000 flygtninge i Kosova, før bomberne begyndte at falde; det er fuldstændig korrekt. Det var internt fordrevne, og som jeg også sagde i min tale, var en del af dem etnisk udrensede fra områderne ved Albanien, fordi man dér ikke ønskede at have kosova-albanere, der kunne fungere som støtte for UCK, når de transporterede folk ind eller våben ind. Men det korte af det lange er, at man ikke var gået over i den fase, der bestod i at fordrive folk fra landet. Den startede først, efter at bombardementerne var begyndt, og det kan vi jo få undersøgt under udvalgsbehandlingen, så vi i hvert fald kan få klarlagt, at der ikke skal ske nogen historieforsknings her fra Folketingets talerstol.

Så siger udenrigsministeren, at det må gøre ondt i hr. Søren Søndergaards sjæl at se, at kosovaalbanerne byder NATO velkommen. Næh,

det kan jeg da godt forstå at de gør, ligesom østeuropæerne stod og bød russerne velkommen, da de i Anden Verdenskrig smed de tyske besættelsestropper ud. Jeg forstår da godt, at man byder NATO-tropperne velkommen, fordi man kommer af med den serbiske undertrykkelse. Det gør overhovedet ikke ondt nogen steder at anerkende dét og se dét.

Men det ændrer jo ikke noget ved, at vi bliver nødt til at prøve at se en lille smule længere, og derfor bliver vi også nødt til at kigge på den nyordning, som NATO har planlagt for Kosovo. Her bliver vi altså bare nødt til endnu en gang at holde fast i, at den nyordning indebærer ikke, at befolkningen får en demokratisk afstemning om sin egen fremtid. Det kan udenrigsministeren selvfølgelig opfatte som det rene pindehuggeri, og når udenrigsministeren henviser til vores forslag, kan udenrigsministeren selvfølgelig – og det er han velkommen til – opfatte det som det rene figenblad og finde en undskyldning for, at man ikke kan stemme for det udmærkede forslag om, at folk skal bestemme deres egen fremtid.

Jeg må sige til udenrigsministeren: Det er altså sådan, at vi har den opfattelse, at der er nogle principper, man skal kæmpe for alle steder, og et af de principper er bl.a. retten til, at folk kan bestemme deres egen fremtid. Derfor har vi hele tiden været uenige med regeringen på det punkt. Vi var uenige, dengang regeringen sammen med de øvrige EU-lande traf beslutning i Wales om, at nu skulle man til at gribe ind over for UCK. Vi var uenige, da man lavede Rambouillet-aftalen, vi har været uenige i bombardementerne, og vi er stadig væk uenige om, at spørgsmålet om demokrati og selvbestemmelsesret er et figenblad.

Til sidst vil jeg bare sige, at vi aldrig har været i tvivl om, at NATO ville sejre. Det eneste, der har været vores bekymring, var, hvor meget det kostede, før de gjorde det, og det kan vi jo så begynde at gøre op nu.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør

indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.
(Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i dag, onsdag den 16. juni 1999, kl. 17.00 med følgende dagsorden: (Se indledningen til næste møde).

Mødet hævet kl. 12.53

(Ovenstående møde blev efterfølgende aflyst af formanden ved udsendelse af skriftlig mødeindkaldelse, hvori var fastsat møde til torsdag den 17. juni 1999 kl. 10.00 med samme dagsorden.)